



ГРАВЕ осигурување НЕЖИВОТ АД Скопје

Финансиски извештаи
за годината завршена на 31 декември 2023
со Извештај на независниот ревизор

Содржина

	страна
Извештај на независниот ревизор	1
Финансиски извештаи	
Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)	3
Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)	9
Извештај за паричните текови	13
Извештај за промени во капиталот	15
Белешки кон финансиските извештаи	17
Прилог 1 Годишна сметка	
Прилог 2 Годишен извештај	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР ДО СОБРАНИЕТО НА АКЦИОНЕРИ НА ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ неживот АД - Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ неживот АД - Скопје (Друштвото), кои што го вклучуваат Извештајот за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2023 година, како и Извештајот за сеопфатна добивка, Извештајот за промени во главнината и Извештајот за парични текови за годината која завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на Друштвото е одговорно за подготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи, врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија прифатени во Република Северна Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ неживот АД - Скопје заклучно со 31 декември 2023 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината која што завршува тогаш во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија.

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжение)
ДО
СОБРАНИЕТО НА АКЦИОНЕРИ НА
ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ неживот АД - Скопје

Извештај за други правни и регулативни барања

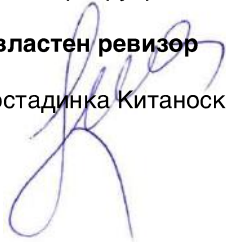
Менаџментот на Друштвото е исто така одговорен за подготвување на годишниот извештај за работата во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај за работата е конзистентен со годишната сметка и финансиските извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работата е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работата се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи.

Годишниот извештај за работата е конзистентен, од сите материјални аспекти, со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на ГРАВЕ ОСИГУРУВАЊЕ неживот АД - Скопје за годината која завршува на 31 декември 2023 година.

Скопје, 13 февруари 2024 година

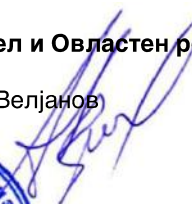
Овластен ревизор

Костадинка Китаноска



Управител и Овластен ревизор

Антонио Велјанов



Извештај за финансиската состојба (Биланс на состојба)

На 31 декември 2023 година

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
АКТИВА				
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	5	1.215.841	1.509.525
1. Гудвил	002		-	-
2. Останати нематеријални средства	003		1.215.841	1.509.525
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004	6	672.432.611	604.959.151
I. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОСТАНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (006+009)	005		-	-
1. Земјиште и градежни објекти кои служат за вршење на дејноста (007+008)	006		-	-
1.1 Земјиште	007		-	-
1.2 Градежни објекти	008		-	-
2. Земјиште, градежни објекти и останати средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009		-	-
2.1 Земјиште	010		-	-
2.2 Градежни објекти	011		-	-
2.3 Останати материјални средства	012		-	-
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА – ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013	6.1	16.268.790	12.093.470
1. Акции, удели и останати сопственички инструменти од вредност во друштва во група – подружници	014		-	-
2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група – подружници и заеми на друштва во група – подружници	015		-	-
3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	016		-	-
4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017		-	-
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група – подружници	018		-	-
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019		-	-
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020		16.268.790	12.093.470
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021	7	656.163.821	592.865.681
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022	7.1	48.459.453	-
1.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	023		48.459.453	-
1.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	024		-	-

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
АКТИВА (продолжува)				
2. Финансиски вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	7.2	461.230.667	432.558.335
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026		-	-
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027		461.230.667	432.558.335
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028		-	-
2.4 Акции и удели во инвестициски фондови	029		-	-
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030	7.3	72.473.701	86.307.346
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		-	-
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		-	-
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		-	-
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034		72.473.701	86.307.346
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	7.4	74.000.000	74.000.000
4.1 Дадени депозити	036		74.000.000	74.000.000
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		-	-
4.3 останати заеми	038		-	-
4.4 Останати пласмани	039		-	-
5. Деривативни финансиски инструменти	040		-	-
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041		-	-
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	8	65.396.552	262.898.375
1. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервата за преносна премија	043		2.762.460	2.229.422
2. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044		-	-
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	045		62.634.092	260.668.953
4. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	046		-	-
5. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквилизиционата резерва	047		-	-
6. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останатите технички резерви	048		-	-
7. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде ризикот од вложувањето е на товар на осигурен.	049		-	-

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
АКТИВА (продолжува)				
Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050		-	-
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051		470.379	470.379
1. Одложени даночни средства	052		-	-
2. Тековни даночни средства	053		470.379	470.379
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054	9	123.548.692	58.732.549
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055	9.1	76.836.390	47.535.283
1. Побарувања од осигуреници	056		76.836.390	47.535.283
2. Побарувања од посредници	057		-	-
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058		-	-
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059		-	-
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		-	-
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061		-	-
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062		-	-
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063	9.2	46.712.302	11.197.266
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064		6.142.409	2.863.820
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065		7.905.297	6.671.944
3. Останати побарувања	066		32.664.596	1.661.502
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067		-	-
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068		15.660.491	17.805.123
I. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	10	3.778.955	2.258.004
1. Опрема	070		2.415.988	895.037
2. Останати материјални средства	071		1.362.967	1.362.967
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	11	11.821.536	15.547.119
1. Парични средства во банка	073		11.821.536	15.547.119
2. Парични средства во благајна	074		-	-
3. Издвоени парични средства за покривање на математичката резерва	075		-	-
4. Останати парични средства и парични еквиваленти	076		-	-

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
АКТИВА (продолжува)				
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077		-	-
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078	12	88.664.171	52.831.291
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		-	-
2. Одложени трошоци на стекнување	080		83.543.889	52.816.849
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081		5.120.282	14.442
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082		-	-
S. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З)	083		967.328.737	999.206.393
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА – АКТИВА	084		66.466.310	67.434.695
ПАСИВА				
A. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085	13	272.509.351	249.291.861
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	13.1	513.701.748	513.701.748
1. Запишан капитал од обични акции	087		513.701.748	513.701.748
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088		-	-
3. Запишан а неуплатен капитал	089		-	-
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090		-	-
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091		(50.403)	(52.345)
1. Материјални средства	092		-	-
2. Финансиски вложувања	093		(50.403)	(52.345)
3. Останати ревалоризациони резерви	094		-	-
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095	13.2	50.999.828	50.999.828
1. Законски резерви	096		50.999.828	50.999.828
2. Статутарни резерви	097		-	-
3. Резерви за сопствени акции	098		-	-
4. Откупени сопствени акции	099		-	-
5 Останати резерви	100		-	-
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101		-	-
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102		315.357.370	330.522.862
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103		23.215.548	15.165.492
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104		-	-

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
ПАСИВА (продолжува)				
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105	13.3	-	-
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	14	599.904.874	688.628.953
I. Бруто резерви за преносни премии	107		279.377.939	190.992.348
II. Бруто математичка резерва	108		-	-
III. Бруто резерви за штети	109		320.526.935	497.636.605
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110		-	-
V. Бруто еквилизациона резерва	111		-	-
VI. Бруто останати технички резерви	112		-	-
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113		-	-
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114		1.516.714	1.292.850
1. Резерви за вработени	115		1.516.714	1.292.850
2. Останати резерви	116		-	-
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117	15	1.212.287	830.803
1. Одложени даночни обврски	118		-	-
2. Тековни даночни обврски	119		1.212.287	830.803
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120		-	-
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121	16	71.700.964	59.161.926
I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122		-	-
1. Обврски спрема осигуреници	123		-	-
2. Обврски спрема застапници и посредници	124		-	-
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125		-	-
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126		23.514.017	15.604.649
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127		23.514.017	15.604.649
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128		-	-
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129		-	-
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130		48.186.947	43.557.277
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131		34.844.106	30.338.515
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132		-	-
3. Останати обврски	133		13.342.841	13.218.762

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
ПАСИВА (продолжува)				
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	134		20.484.547	-
С. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135		-	-
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З+С	136		967.328.737	999.206.393
Ј. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137		66.466.310	67.434.695

Финансиски извештаи се разгледани и одобрени од Надзорен Одбор на Друштвото на 13 февруари 2024 година.

Потпишани во име на Друштвото од:


 Г-дин Селаудин Имами
 Член на Управен Одбор


 Г-дин Ненад Стаменков
 Член на Управен Одбор


 Г-га Елизабета Божиновска
 Претседател на Управен одбор

Извештај за сеопфатната добивка (Биланс на успех)

За годината која заврши на ден 31.12.2023 година

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223а+224+225)	200		444.966.438	331.147.303
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	17	413.436.702	312.370.720
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202		527.826.632	359.125.334
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203		-	-
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204		-	-
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205		-	-
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ ретроцесија	206		26.537.377	17.177.596
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207		88.385.591	31.806.440
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208		-	-
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209		533.038	2.229.422
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	18	20.428.897	13.459.985
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211		-	-
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212		-	-
2.1 Приходи од наемнини	213		-	-
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214		-	-
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215		-	-
3. Приходи од камати	216		15.896.468	12.177.515
4. Позитивни курсни разлики	217		1.055.129	421.922
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218		3.059.120	742.305
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219		415.489	115.530
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220		-	17.952
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221		415.489	97.578
6.3 Останати финансиски вложувања	222		-	-
7. Останати приходи од вложувања	223		2.691	2.713

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕТО	223а		1.617.874	1.379.684
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224	19	3.839.314	2.953.341
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	20	5.643.651	983.573
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226		421.750.890	315.981.811
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	21	170.036.483	127.264.631
1. Бруто исплатени штети	228		349.752.659	117.869.320
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229		1.587.448	1.723.980
3. Бруто исплатени штети – дел за соосигурување	230		-	-
4. Бруто исплатени штети – дел за реосигурување/ретроцесија	231		199.053.918	196.021
5. Промени во бруто резервите за штети	232		(177.109.671)	11.193.662
6. Промени во бруто резервите за штети – дел за соосигурување	233		-	-
7. Промени во бруто резервите за штети – дел за реосигурување	234		(198.034.861)	(121.650)
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235		-	-
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236		-	-
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237		-	-
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238		-	-
2. Промени во еквализационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239		-	-
2.1. Промени во бруто еквализационата резерва	240		-	-
2.2 Промени во бруто еквализационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241		-	-
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242		-	-
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243		-	-
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви – дел за соосигурување и реосигурување	244		-	-
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТ. РЕЗЕРВА ЗА ОСИГ. НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦ. РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУ, НЕТО ОД РЕОСИ. (246-247)	245		-	-
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246		-	-

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
2. Промени во бруто матем. резерва за осиг. на живот каде инвест. ризик е на товар на осигу. – дел за соосигурување и реосигурување	247		-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248		-	-
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249		-	-
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250		-	-
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251	22	209.501.770	158.208.242
1. Трошоци за стекнување (253+254+255)	252	22.1	154.831.085	112.662.121
1.1 Провизија	253		153.656.818	94.058.713
1.2 Бруто плати за вработени во продажна мрежа	253а		30.521.887	28.617.278
1.3 Останати трошоци за стекнување	254		1.379.420	666.697
1.4 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255		(30.727.040)	(10.680.567)
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256	22.2	54.670.685	45.546.121
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257		1.094.340	1.598.683
2.2 Трошоци за вработените	258		21.538.050	21.036.306
2.2.1 Плати и надоместоци	258а		13.434.506	12.697.412
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б		1.260.387	1.371.424
2.2.3 Придонеси од задолжително социјално осигурување	258в		5.708.805	5.799.458
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	258г		-	-
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д		1.134.352	1.168.012
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259		-	-
2.4 Останати административни трошоци	260		32.038.295	22.911.132
2.4.1 Трошоци за услуги	260а		26.700.085	17.169.178
2.4.2 Материјални трошоци	260б		2.717.220	3.454.510
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в		2.620.990	2.287.444
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261	23	1.957.849	1.377.039
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262		-	-
2. Трошоци за камати	263		-	-
3. Негативни курсни разлики	264		1.187.152	977.710
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265		473.970	-

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266		-	-
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267		-	-
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268		-	-
5.3 Останати финансиски вложувања	269		-	-
6. Останати трошоци од вложувања	270		296.727	399.329
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271	24	26.676.246	20.671.722
1. Трошоци за превентива	272		-	-
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273		26.676.246	20.671.722
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274	25	9.337.818	7.364.876
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	26	4.240.724	1.095.301
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276		23.215.548	15.165.492
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277		-	-
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	27	-	-
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279			
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280		23.215.548	15.165.492
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281		-	-

Извештај за паричните текови

за периодот 01.01.2023 до 31.12.2023 година

Опис на позиција	Број на позиција	Износ во денари	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
А. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ			
 I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (301+302+303+304+305)	300	813.523.228	385.277.890
1. Премија за осигурување и соосигурување и примени аванси	301	468.460.761	324.169.823
2. Премија за реосигурување и ретроцесија	302	-	-
3. Приливи од учество во надомест на штети	303	199.043.522	147.132
4. Примени камати од работи на осигурување	304	-	-
5. Останати приливи од деловни активности	305	146.018.945	60.960.935
 II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (307+308+309+310+311+312+313+314)	306	758.238.754	351.823.521
1. Исплатени штети, договорени суми на осигурување, учество во надомест на штети од соосигурување и дадени аванси	307	346.262.220	117.122.451
2. Исплатени штети и учество во надомест на штети од реосигурување и ретроцесија	308	-	-
3. Премија за соосигурување, реосигурување и ретроцесија	309	17.896.490	14.324.397
4. Надоместоци и други лични расходи	310	66.752.800	67.351.961
5. Останати трошоци за спроведување на осигурување	311	141.442.226	83.068.904
6. Платени камати	312	-	-
7. Данок на добивка и останати јавни давачки	313	-	-
8. Останати одливи од редовни активности	314	185.885.018	69.955.808
 III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (300-306)	315	55.284.474	33.454.369
 IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (306-300)	316	-	-
Б. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ВЛОЖУВАЊА			
 I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (318+319+320+321+322+323+324+325)	317	334.942.395	195.990.724
1. Приливи по основ на нематеријални средства	318	-	-
2. Приливи по основ на материјални средства	319	-	-
3. Приливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	320	-	-
4. Приливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	321	-	-
5. Приливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	322	-	-
6. Приливи по основ на останати финансиски пласмани	323	322.418.795	189.202.682
7. Приливи од дивиденди и останати учества во добивка	324	-	-
8. Приливи од камати	325	12.523.600	6.788.042

Опис на позиција 1	Број на позиција 2	Износ во денари	
		Тековна деловна година 3	Претходна деловна година 4
Извештај за паричните текови (продолжува)			
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (327+328+329+330+331+332+333+334)	326	393.952.452	283.257.175
1. Одливи по основ на нематеријални средства	327	677.572	831.871
2. Одливи по основ на материјални средства	328	3.902.178	180.844
3. Одливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	329	-	-
4. Одливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентит.	330	4.175.320	650.519
5. Одливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	331	47.939.900	-
6. Одливи по основ на останати финансиски пласмани	332	337.257.482	281.593.941
7. Одливи од дивиденди и останати учества во добивка	333	-	-
8. Одливи од камати	334	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (317-326)	335	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (326-317)	336	59.010.057	87.266.451
V. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (338+339+340)	337	-	61.650.000
1. Приливи по основ на зголемување на акционерскиот капитал	338	-	61.650.000
2. Приливи по основ на примени краткорочни и долгорочни кредити и заеми	339	-	-
3. Приливи по основ на останати долгорочни и краткорочни обврски	340	-	-
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (342+343+344)	341	-	-
1. Одливи по основ на отплата на краткорочни и долгорочни кредити и заеми и останати обврски	342	-	-
2. Одливи по основ на откуп на сопствени акции	343	-	-
3. Одливи по основ на исплата на дивиденда	344	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (337- 341)	345	-	61.650.000
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (341- 337)	346	-	-
Г. ВКУПНО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (300+317+337)	347	1.148.465.623	642.918.614
Д. ВКУПНО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (306+326+341)	348	1.152.191.206	635.080.696
Ѓ. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (347-348)	349	-	7.837.918
Е. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (348-347)	350	3.725.583	-
Ж. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТОКОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД	351	15.547.119	7.709.201
З. ЕФЕКТ ОД ПРОМЕНА НА КУРСОТ НА СТРАНСКИ ВАЛУТИ ВРЗ ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	352	-	-
С. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД (349-350+351+352) (Белешка 11)	353	11.821.536	15.547.119

Извештај за промени во капиталот

Во денари	Акционерски капитал	Преми и на емитирани акции	Резерви					Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка (со знак+) или пренесена загуба (со знак-)	Добивка (со знак+)/загуба (со знак-) за тековната година	Вкупно капитал и резерви	
			Законски резерви	Статутарни резерви	Резерви за сопствени акции	Останати резерви	Вкупно резерви						
Состојба на 1 јануари 2022	452.051.748	-	50.999.828	-	-	-	-	50.999.828	-	(260.009)	(277.162.231)	(53.360.631)	172.268.705
Промена во сметководствените политики	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2022 година – исправено	452.051.748	-	50.999.828	-	-	-	-	50.999.828	-	(260.009)	(277.162.231)	(53.360.631)	172.268.05
Добивка или загуба за 2022 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15.165.492	15.165.492
Добивка или загуба за тековната 2022 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15.165.492	15.165.492
Несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	207.664	-	-	207.664
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од фин. вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	207.664	-	-	207.664
Реализирани добивки/загуби од фин. вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сопственички промени во капиталот	61.650.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(53.360.631)	53.360.631	61.650.000
Зголемување / Намалување на акционерскиот капитал	61.650.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61.650.000
Останати уплати од страна на сопствениците	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останата распределба на сопствениците-покривање на загуба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(53.360.631)	53.360.631	-
Состојба на 31.12.2022	513.701.748	-	50.999.828	-	-	-	-	50.999.828	-	(52.345)	(330.522.862)	15.165.492	249.291.861

Извештај за промените во капиталот (продолжува)												
Во денари	Резерви							Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка (со знак+) или пренесена загуба (со знак-)	Добивка (со знак+)/загуба (со знак-) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Законски резерви	Статутарни резерви	Резерви за сопствени акции	Останати резерви	Вкупно резерви					
Во денари												
Состојба на 1 јануари 2023	513.701.748	-	50.999.828	-	-	-	50.999.828	-	(52.345)	(330.522.862)	15.165.492	249.291.861
Промена во сметководствените политики	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2023 година – исправено	513.701.748	-	50.999.828	-	-	-	50.999.828	-	(52.345)	(330.522.862)	15.165.492	249.291.861
Добивка или загуба за 2023 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23.215.548	23.215.548
Добивка или загуба за тековната 2023 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23.215.548	23.215.548
Несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	1.942	-	-	1.942
Нереализирани добивки/загуби од мат. сред	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од фин.вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	1.942	-	-	1.942
Реализирани добивки/загуби од фин. влож.расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15.165.492	(15.165.492)	-
Зголемување / Намалување на акционерскиот капитал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останата распределба на сопствениците-покривање на загуба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15.165.492	(15.165.492)	-
Состојба на 31.12.2023	513.701.748	-	50.999.828	-	-	-	50.999.828	-	(50.403)	(315.357.370)	23.215.548	272.509.351

Белешки кон финансиските извештаи

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

ГРАВЕ осигурување НЕЖИВОТ АД Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”) претставува акционерско друштво кое своите активности ги обавува во Република Северна Македонија.

Друштвото е 100% во сопственост на *Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft*, осигурителна компанија инкорпорирана во Австрија, која претставува матична компанија на Друштвото.

Седиштето на Друштвото е на ул. Пиринска бр.23/1-1-5, 1000 Скопје.

Основачкиот капитал на Друштвото изнесува ЕУР 8.359.000, поделен на 8.359 обични акции со номинална вредност на една акција од ЕУР 1.000.

Друштвото е регистрирано како акционерско друштво за обавување на неживотно осигурување како основна дејност. Предмет на работење на Друштвото е вршење на работи на неживотно осигурување во согласност со Законот за Осигурување, преку следните класи на осигурување:

Класа 1: Осигурувањето од последици на несреќен случај - незгода

Класа 3: Осигурувањето на моторни возила (каска)

Класа 5: Осигурувањето на воздухоплови (каска)

Класа 7: Осигурувањето на стока во превоз (карго)

Класа 8: Осигурувањето на имот од пожар и природни непогоди

Класа 9: Други осигурувања на имот

Класа 10: Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила.

Класа 11: Осигурувањето од одговорност од употреба на воздухоплови

Класа 12: Осигурувањето од одговорност од употреба на пловни објекти

Класа 13: Општо осигурување од одговорност

Класа 18: Осигурување на туристичка помош

На 31 Декември 2023 година, Друштвото има 94 вработени (2022: 80 вработени).

Во текот на 2023 година и до денот на одобрување на овие финансиски извештаи Управниот Одбор на Друштвото се состои од :

Елизабета Божиновска – Претседател на Управен одбор и Генерален Директор на друштвото,
Селаудин Имами – член на Управен одбор и Директор на Сектор Финансии,
Ненад Стаменков – член на Управен одбор.

На денот на доставување на овие извештаи Надзорниот Одбор на Друштвото се состои од :

Отмар Едерер - Председател на Надзорен одбор,
Марко Микиќ - член на Надзорен одбор,
Ранко Ковачевиќ - член на Надзорен одбор.

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

2.1 Основи за подготвување и презентирање на финансиските извештаи

Податоците во приложените финансиски извештаи на Друштвото се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва („Службен весник на РМ“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 107/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/2016, 30/16, 61/16, 64/18, 120/2018, 239/18, 290/2020, 215/2021 и 99/2022), Законот за супервизија на осигурување („Службен весник на РМ“ бр. 27/2002, 84/2002, 98/2002, 33/2004, 79/07, 08/08, 88/08, 56/09, 67/10, 44/2011, 112/2011, 7/2012, 30/2012, 45/2012, 60/2012, 64/2012, 23/2013, 188/2013, 30/2014, 43/2014, 112/2014, 153/2015, 192/2015, 23/2016, 83/18, 198/18, 101/2019, 31/2020 и 173/2022), подзаконската регулатива пропишана од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување (во понатамошниот текст “АСО”), како и во согласност со Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување („Службен весник на РМ“ бр. 5/2011, 41/2011, 64/2011, 187/2013, 61/2016, 170/2019 и 118/2022), Правилник за методот за вреднување на ставките на билансот на состојба и изготвување на деловните биланси (Сл. весник 169/2010, 141/2013, 61/2016 и 107/2020) и Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија објавени во Правилникот за водење сметководство (Службен весник бр. 159/2009, 164/2010 и 107/2011).

Врз основа на членот 158-с точка 1) и член 122 став (1) точка 1) од Законот за супервизија на осигурување од Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување, донесен е Правилник за контен план за друштвата за осигурување и реосигурување. Овој правилник почна да се применува од Друштвото од 1 јануари 2011 година. Во текот на 2021 година, АСО донесе правилник за изменување и дополнување на Правилник за контен план за друштвата за осигурување и реосигурување („Службен весник на РСМ“ бр. 148/2010, 41/2011, 170/2019 и 303/2021).

Придружните финансиски извештаи на Друштвото се прикажани во согласност со формата и содржината на билансните шеми објавени во Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување (во понатамошниот текст „Правилникот“), кои во поединечни делови отстапуваат од начинот на презентација на одредени позиции во финансиските извештаи во согласност на барањата на Меѓународниот сметководствен стандард (МСС) 1 - Презентација на финансиските извештаи.

Раководството на Друштвото го проценува влијанието на промените на МСС, новите МСФИ и нивните толкувања врз финансиските извештаи како и барањата за форматот и содржината на одредени билансни шеми во согласност со Правилникот. Како резултат на тоа, раководството на Друштвото не изразува експлицитна и безрезервна изјава за усогласеноста на финансиските извештаи во однос на МСС и МСФИ, кои се применуваат во периодот прикажан во приложените финансиски извештаи.

Приложените финансиски извештаи се подготвени во согласност со принципот на историска набавна вредност, освен средствата класифицирани како расположливи за продажба кои се обелоденети по објективна вредност. Финансиските извештаи се изготвени врз основа на принципот на континуитет.

2.2 Управување со ризици и претпоставка на континуитет

Друштвото редовно ги следи тековните и потенцијалните ризици и континуирано и одговорно управува со нив. Механизмите кои обезбедуваат деловен континуитет во случај на влошување на ситуацијата на локално и глобално ниво се утврдени на ниво на Групацјата. Ризичниот профил на Друштвото не отстапува значајно од година во година земајќи ги предвид промените на финансискиот пазар и новите вложувања во портфолиото во текот на периодот. Ликвидноста и капиталната адекватност на Друштвото континуирано се следи и е оценета како соодветна. Како резултат на тоа, може да се заклучи дека примената на претпоставката на континуитет е исто така соодветна.

Обезвреднување и мерење на објективна вредност на финансиски средства

Нема значајни промени на финансискиот пазар во текот на 2023 година кои би предизвикале промени во мерењето на финансиските средства како и преоценка на соодветноста на објективната вредност и проценка на евентуално обезвреднување на вложувањата кои се класифицираат како расположливи за продажба.

2.3 Користење на проценки и расудувања

Презентацијата на финансиските извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Северна Македонија, бара користење на најдобри можни проценки и разумни претпоставки од страна на раководството на Друштвото, кои имаат ефекти на презентираниите вредности на средствата и обврските, како и на приходите и расходите настанати во периодот на известување. Овие проценки и претпоставки се засновани на искуство од минатото и други фактори за кои се верува дека се разумни во околностите и чии резултати претставуваат основа за проценка на сметководствената вредност на средствата и обврските за кои не се достапни податоци од други извори. Стварните резултати можат да се разликуваат од проценетите износи.

Проценките и претпоставките се разгледуваат на континуирана основа. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој проценката е ревидирана ако истата има влијание само на тој период или пак во периодот на проценка и идните периоди ако ревидираната проценка има влијание на двата периоди - тековниот и идниот период.

Информациите во однос на значајните области за кои постои неизвесност врз основа на проценка и критичните проценки во примената на сметководствените политики кои имаат најзначаен ефект на износите обелоденети во финансиските извештаи се наведени во Белешка 4.

2.4 Функционална и известувачка валута

Презентираните финансиски извештаи се искажани во македонски денари. Денарот претставува функционална и известувачка валута на Друштвото.

Финансиските извештаи на Друштвото се подготвени во согласност со сметководствените политики образложени во Белешката 3 кон финансиските извештаи.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

3.1 Класификација на договорите за осигурување

Договорите за осигурување се дефинираат како договори со кои Друштвото прифаќа значаен осигурителен ризик при отпочнувањето на договорот, согласувајќи се да го обештети осигуреникот доколку определен иден осигурен настан неповолно влијае на осигуреникот.

Важноста на осигурителниот ризик зависи истовремено од веројатноста на осигурителниот настан и степенот на потенцијалниот ефект.

Кога еден договор ќе биде класифициран како договор за осигурување, тој важи како таков до истекот на неговиот рок на важност, односно се додека сите права и обврски од истиот не згаснат или истечат, дури и ако осигурителниот ризик значајно се намали во текот на тој период.

Раководството на Друштвото верува дека сите склучени договори со осигурениците и договорите за реосигурување се во согласност со дефиницијата за договори за осигурување.

3.2 Признавање на приходи

Бруто приходи од премии

Бруто полисираните премии го рефлектираат работењето во текот на годината и не вклучуваат даноци по основ на премии. Бруто полисираните (запишаните) премии се намалуваат за износот на вратените и поништени претходно полисирани премии во пресметковниот период.

Заработениот дел од премиите се признава како приход, кој се утврдува за периодот на покриеноста на соодветната полиса, односно во периодот од датумот на настанувањето на ризикот до моментот на времетраењето на обештетувањето, врз основа на моделот на превземен ризик.

Делот од запишаните премии, кој се однесува за последователниот период, се разграничува како преносна премија, користејќи го дневниот про-рата метод во однос на вкупните денови на осигурувањето (“про-рата-темпорис” методата). Пресметката на преносната премија се врши за секој поединечен договор. Промената во резервирањата на преносната премија се евидентира во добивката или загубата за годината со цел да се признае приходот во период кој соодветствува на периодот на ризик.

Приходи од камати

Приходите од камати се признаваат во добивката за годината како што настануваат, земајќи го предвид ефективниот принос на средствата или применливата каматна стапка.

3.3 Трошоци и обврски по основ на штети од осигурувањето

Настанатите, пријавените и исплатените штети

Настанатите, пријавените и исплатените штети, се признаваат како трошок врз основа на фактички исплатените износи на осигурениците кои ги опфаќаат трошоците за подмирување и решавање на штетите коишто произлегуваат од настани што се случиле во текот на годината и се еднакви на износите утврдени на пресметковна основа бидејќи настануваат во истиот сметководствен период.

Настанатите, пријавени и неисплатени штети

Настанатите, пријавени и неисплатени штети, до крајот периодот на известување се утврдуваат преку разгледување на индивидуалните штети врз основа на резервација на проценетиот конечен трошок за подмирување на штетата. Значајни доцнења можат да настанат при објавувањето и подмирувањето на одредени општи штети од осигурување, и поради тоа крајниот трошок за нив не може со сигурност да се утврди на крајот на периодот на известување. Сите разлики помеѓу пресметаните и последователно платените износи се прикажуваат во добивката или загубата во периодот на плаќање.

Резервациите за настанатите, но непријавени штети се пресметуваат на секој период на известување во согласност со интерните правила на Друштвото и Правилникот за минималните стандарти за пресметка на техничките резерви, усвоен од Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување.

Други технички резерви се издвојуваат за планираните идни обврски и ризици од поголеми штети кои произлегуваат од осигурително покритие за одговорност на одредени ризици и обврски согласно Законот за супервизија на осигурувањето.

Друштвото спроведува тест на адекватноста на обврските на секој датум на известување во согласност со МСФИ 4, со цел да процени дали неговите признаени обврски од осигурување се адекватни. Друштвото изврши пресметка на дополнителните потребни резерви за неистечени ризици, на нето основа по класа на осигурување. Врз основа на овој тест, Друштвото во текот на 2017 год издвои дополнителна резерва за неистечени ризици како надополнување на резервата за преносни премии.

3.4 Премии од реосигурување

Друштвото цедира реосигурување во нормалниот тек на работењето. Реосигурувањето Друштвото го обавува преку своето матично друштво, кое ги склучува договорите за реосигурување на ниво на Групацијата и го преотстапува на Друштвото соодветниот дел од средствата, обврските, приходите и расходите по основ на реосигурување кои произлегуваат од ризиците и штетите од соодветните договори за осигурување.

Премиите за реосигурување се признаваат како намалување на бруто приходите од премија во текот на периодот покриен со реосигурувањето во согласност со очекуваното однесување на реосигурителниот ризик.

Делот од преотстапената премија за реосигурување која се однесува за последователниот период, не се признава како расход туку се третира како незаработен дел од премијата за реосигурување на крајот на периодот на известување и е вклучен како одбитна ставка на резервирањата на преносната премија.

3.5 Одложени трошоци за стекнување

Врз основа на измените во Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и деталната содржина на годишниот извештај (сл.весник бр.170/2019) и Правилникот за измена и дополнување на Правилникот за контен план на друштвата за осигурување и реосигурување (Сл.весник бр.303/2021), Агенцијата за супервизија на осигурување пропиша нов метод за пресметка на одложените трошоци за стекнување кој треба да се применува од 1 Јануари 2022 година. Новата методологија содржи појаснувања во однос на трошоците кои може да се користат при пресметка на одложените трошоци за стекнување (ДАК).

Согласно измените Друштвото треба да ја признае провизијата на договорна основа во согласност на бруто полисирана премија и врши нивно одлагање конзистентно на тој основ.

Трошоците за стекнување вклучуваат трошоци за провизија, вариабилниот дел на бруто плати за вработени во внатрешната продажна мрежа и трошоците за печатење на полиси за осигурување.

Горенаведените трошоци за стекнување се капитализираат и се одбиваат од трошоците во однос на признаениот приход од премија. Трошоците за стекнување се поврзуваат со соодветните приходи од премија, преку нивно распределување по класи на осигурување. Овој начин е конзистентен на начинот на кој Друштвото ги признава приходите од полисирана премија.

3.6 Износи искажани во странска валута

Трансакциите извршени во странски валути се евидентираат според курсот кој важи на денот на трансакцијата. На секој известувачки датум, паричните средства искажани во странски валути се преведуваат во денари по курсот на Народна Банка на Република Северна Македонија на крајот на периодот на известување. Позитивните и негативните курсни разлики што произлегуваат од трансакциите во странски валути се вклучуваат во добивката или загубата во периодот во кој настануваат.

	2023	2022
	МКД	МКД
1 ЕУР	61.4950	61.4932
1 УСД	55.6516	57.6535

3.7 Оданочување

Тековен данок

Данокот на добивка се пресметува и плаќа согласно одредбите на Законот за данок на добивка. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно утврдено, од страна на даночните органи. Крајниот данок по стапка од 10% (2022:10%) се пресметува на утврдената добивка за периодот, коригирана за одредени даночно непризнаени расходи, согласно законските одредби (2022:10%).

Одложен данок

Одложениот данок се признава на разликата помеѓу сметководствената вредност на средствата и обврските во финансиските извештаи и нивната соодветна даночна основа употребена при пресметката на оданочливата добивка, и се евидентира со примена на методот на обврска. Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочливи временски разлики и одложено даночно средство се признава за сите одбитни временски разлики и тоа во обем во кој што постои

веројатност дека ќе постои добивка којашто ќе биде предмет на оданочување и во однос на која ќе може да се искористат временските разлики како одбитна ставка.

Одложените даночни средства и обврски се вреднуваат според даночните стапки кои се очекува да се применат во периодот во кој обврските се исплатени или средствата се реализирани, а произлегуваат од пропишаните даночните стапки (и закони за даноци) коишто важат на крајот на периодот на известување. На 31 декември 2023 и 2022 година не постојат оданочиви или одбитни временски разлики и последователно, во овие финансиски извештаи не се признати никакви одложени даноци.

Данок на додадена вредност (ДДВ)

Приходите од осигурување како и другите приходи кои Друштвото ги остварува во текот на редовното работење се ослободени од ДДВ. Влезниот ДДВ при набавка на средства не може да се поврати од даночните власти и се признава како дел од набавната вредност на средствата, доколку е применливо; побарувањата се искажани без ДДВ, а обврските се искажани со вклучен ДДВ.

3.8 Користи за вработените

Придонесите за здравствено, пензиско и социјално осигурување од бруто плати и нето платите се плаќаат од страна на Друштвото во текот на годината според законските прописи. Ваквите придонеси претставуваат дефинирани планови за бенефиции и се признаваат како трошок кога вработените извршуваат услуги. Не постојат дополнителни обврски според овие планови.

Во согласност со законските барања, Друштвото има обврска на своите вработени да им исплати отпремнина при пензионирање во висина на две просечни месечни плати. Друштвото за 2023 година има евидентирано резервација за трошоци за пензионирање согласно пресметката од актуарот во износ од 1.516.714 денари (2022: 1.292.850 денари).

3.9 Наеми

Оперативен наем

Плаќањата за оперативниот наем се признаваат како трошок во добивката или загубата на праволинска основа во периодот за кој трае наемот.

Финансиски наем

Наемите на средствата во услови кога Друштвото ги презема сите ризици и награди својствени за сопственоста се класифицирани како финансиски наем. При почетно признавање средството земено под наем се мери според пониската од неговата објективна вредност и сегашната вредност на минималните плаќања на наемот. Последователно на почетното признавање, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика применлива на тоа средство. Сите останати наеми се класифицирани како оперативни наеми, а средствата под наем не се признаваат во извештајот за финансиска состојба на Друштвото.

3.10 Опрема и нематеријални средства

Опремата и нематеријалните средства се евидентираат по набавната вредност намалена за акумулираната депрецијација и амортизација, и акумулираната загуба поради оштетување, доколку постои.

Почетното признавање ги вклучува фактурната вредност, увозните царински трошоци, други давачки при набавката кои се без право на враќање и сите други трошоци кои се прават со цел средството да се стави во работна состојба. Купениот софтвер кој е интегрален дел од функционалноста на соодветната опрема не се капитализира како дел од таа опрема, туку поодделно се прикажува како нематеријално средство.

Трошоците за редовно одржување и поправки на опремата се евидентираат во добивката или загубата во моментот на нивното настанување.

Депрецијацијата и амортизацијата се пресметуваат на набавната вредност на средството, земајќи го во предвид проценетиот век на користење, со употреба на праволиниска метода. Проценетиот корисен век на средството и применетиот метод на депрецијација и амортизација се прегледуваат на крајот на секоја година, и притоа ефектите од евентуалните промени се имплементираат при идните пресметки на депрецијација и амортизацијата.

Процентите годишни стапки на депрецијација и амортизација на опремата и нематеријалните средства се како што следи:

Компјутери	25%
Опрема и мебел	10% - 25%
Моторни возила	25%
Нематеријални средства	25%

Кога амортизираните средства се ставаат надвор од употреба, или на било кој начин се отуѓуваат, соодветната набавна вредност и исправката на вредноста се елиминираат од соодветните сметки.

Капиталните добивки или загуби реализирани со отуѓувањата се признаваат како приход или трошок.

Средства земени под наем - наемател

Наемите на средствата во услови кога Друштвото ги презема сите ризици и награди својствени за сопственоста се класифицирани како финансиски наем. При почетно признавање средството земено под наем се мери според пониската од неговата објективна вредност и сегашната вредност на минималните плаќања на наемот. Последователно на почетното признавање, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика применлива на тоа средство. Сите останати наеми се класифицирани како оперативни наеми, а средствата под наем не се признаваат во извештајот за финансиска состојба на Друштвото.

3.11 Загуби поради оштетување на материјалните средства

На крајот на периодот на известување, Друштвото ги преоценува сметководствените вредности на своите материјални средства за да утврди дали постојат наговестувања дека дошло до загуби како резултат на намалување на вредноста на средствата. Ако постојат такви наговестувања, се проценува надоместувачката вредност на средствата за да се утврдат евентуалните загуби поради оштетување. Доколку не е во можност да се процени надоместувачката вредност на поединечно средство, Друштвото го проценува надоместувачкиот износ на единицата која генерира парични текови а на која тоа средство и припаѓа.

Надоместувачката вредност е нето продажната цена или вредноста во употреба, во зависност од тоа која е поголема. За потребите на проценката на вредноста во употреба, се дисконтираат проценетите идни парични приливи до нивната сегашна вредност со примена на дисконтна стапка пред оданочување која ја одразува сегашната пазарна процена на временската вредност на парите и ризикот кој е специфичен за тоа средство.

Ако проценетиот надоместувачки износ на средството (или на единицата која генерира парични текови) е помал од сметководствената вредност, во тој случај сметководствената вредност на тоа средство (или на единицата која генерира парични текови) се намалува до надоместувачкиот износ. Загубите поради оштетување се признаваат веднаш како расход.

При последователното сторнирање на загубата поради оштетување, сметководствениот износ на средството (или на единицата која генерира парични текови) се зголемува до ревидираниот проценет надоместувачки износ на тоа средство, при што поголемата сметководствена вредност не ја надминува сметководствената вредност која би била утврдена доколку во претходните години не би дошло до признаени загуби поради оштетување на тоа средство.

На ден 31 декември 2023 година, врз основа на проценка на Раководството на Друштвото, не постојат индикации за оштетување на вредноста на основните средства.

3.12 Финансиски средства

Класификација

Финансиските средства се класифицираат во четири категории, зависно од целта за која биле стекнати, како што следи:

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски инструменти кои што се стекнати со цел со истите да се тргува или кои при почетното признавање од страна на Друштвото се класифицирани како средства по објективна вредност преку добивки и загуби. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото ги има класифицирано уделите од инвестициски фондови во оваа категорија, односно како хартии од вредност и други финансиски инструменти чувани за тргување.

Финансиски средства чувани до доспевање се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата и со фиксен период на доспевање кои Друштвото има намера и можност да ги чува до периодот на доспевање. Со состојба на 31 декември 2023 Друштвото нема евидентирано вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање (2022: нема евидентирано вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање).

Кредити и побарувања се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата коишто не котираат на официјалните пазари, освен оние коишто Друштвото има намера да ги продаде во краток рок, оние коишто при почетното признавање Друштвото ги класифицирало како средства по објективна вредност преку добивки и загуби или расположливи за продажба или оние за кои Друштвото нема да биде во можност да го поврати почетното вложување што не е резултат на кредитното вложување. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото ги класифицира парите и паричните еквиваленти, побарувањата од осигуреници и останатите побарувања од непосредни работи, орочените депозити во домашни банки, средствата од реосигурување и вложувањата во заеднички контролирани ентитети како кредити и побарувања.

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативни финансиски инструменти кои се, или класифицирани во оваа категорија или не се класифицирани во било која од останатите категории. Со состојба на 31 декември 2023 година Друштвото ги класифицира обврзниците како финансиски средства расположливи за продажба.

Заеднички контролиран ентитет е заедничко вложување кое инволвира основање на акционерско друштво, партнерство или друг ентитет во којшто секој учесник во заедничкото вложување има учество. Ентитетот работи на ист начин како и другите ентитети, освен што договорниот аранжман помеѓу учесниците во заедничкото вложување воспоставува заедничка контрола над економската активност на ентитетот. Заедничка контрола е договорна согласност за делење на контролата над економската активност, и постои само кога стратешките финансиски и оперативни одлуки поврзани со активноста бараат едногласна согласност од страните кои ја делат контролата (учесниците во заедничко вложување). Учесникот во заедничко вложување го признава своето учество во заеднички контролираниот ентитет користејќи ја методата на главнина.

Класификација на финансиските обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорениот ангажман. Финансиските обврски по амортизирана набавна вредност се состојат од обврски кон реосигурители, обврски по основ на осигурување и останати обврски. Истите се евидентирани по нивна објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Почетно признавање

Друштвото почетно ги признава кредитите и побарувањата и депозитите на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства и обврски почетно се признаваат на датумот на тргување на којшто Друштвото станува странка на договорните одредби за инструментот. Сите финансиски средства, освен финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби, почетно се мерат по нивната набавна вредност зголемена за трансакционите трошоци коишто можат директно да се припишат на стекнувањето на финансиското средство.

Депризнавање

Друштвото ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг.

Доколку на пренесените финансиски средства Друштвото оствари камата и истата ја задржи, каматата се признава како посебно средство или обврска.

Друштвото ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба само кога Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се нетираат и нето износот се прикажува во добивките и загубите само доколку тоа е дозволено со стандардите, или за одредени добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции, како што се активностите за тргување.

Последователно мерење на финансиски средства

По почетното признавање, Друштвото ги мери расположливите-за-продажба финансиски средства по нивната објективна вредност без било какви намалувања за трансакционите трошоци кои може да настанат при нивната продажба.

Објективната вредност на финансиските средства кои котираат на активниот пазар се базира на нивната куповна цена на денот на извештајот на финансиската состојба.

Доколку пазарот на кој котира финансиското средство не е активен, Друштвото ја утврдува објективната вредност на средството со примена на техники за вреднување. Техниките за вреднување вклучуваат употреба на нормални, комерцијални трансакции помеѓу запознаени, подготвени страни, ако се достапни, референца на тековната објективна вредност на друг инструмент кој е во суштина ист, анализа на дисконтирани парични текови и алтернативни модели на одредување на цената. Доколку вредноста на сопственичките инструменти не може соодветно да се измери, тие се мерат по набавна вредност.

Вложувањата чувани-до-доспевање и кредитите и побарувањата се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата намалени за евентуалните загуби поради оштетување.

Нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промените на објективната вредност на средствата расположливи-за-продажба се признаваат во сеопфатната добивка, освен загубите од оштетување, кои се признаваат во добивките и загубите во периодот во кој се јавуваат.

При продажба или оштетување на финансиските средства расположливи-за-продажба кумулативните добивки и загуби кои претходно биле признаени во сеопфатната добивка се признаваат во добивките и загубите. Во случај кога финансиските средства расположливи за продажба носат камата, каматата пресметана со методот на ефективна камата се признава во добивките и загубите.

Оштетување на финансиски средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

Друштвото редовно врши вреднување на ставките од билансот на состојба (Извештајот за финансиска состојба) согласно Правилникот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси и измените и дополнувањата, донесени од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Друштвото ги класифицира своите побарувања во соодветни групи по основ на премија за осигурување, побарувања по основ на регрес и останати побарувања во зависност од времето на доцнење во исполнување на обврските од страна на должникот, сметано од денот на доспевање на побарувањето и останати побарувања.

Врз основа на таа класификација, со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото утврдува соодветна исправка на вредност – Посебна резерва на побарувањата на следниот начин:

*Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Преглед на значајни сметководствени политики (продолжува)*

Ризична категорија	Период на доцнење на датумот на финансиските извештаи	% на исправка на вредност
Категорија А	до 30 дена	0%
Категорија Б	од 31 до 60 дена	10%
Категорија В	од 61 до 120 дена	31%
Категорија Г	од 121 до 270 дена	51%
Категорија Д	од 271 до 365 дена	71%
Категорија Ѓ	над 365 дена	100%

Депризнавање на финансиски средства

Друштвото депризнава финансиските средства само во случај кога договорните права за средството истекуваат или се пренесува финансиското средство и соодветно сите ризици и права кои произлегуваат од сопственоста на друг ентитет.

3.13 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорниот аранжман. Не постојат финансиски обврски кои би се класифицирале како сопственички инструменти, бидејќи Друштвото не склучило било каков договор со којшто се обезбедува право на учество во остатокот на нето средствата на Друштвото по одземање на сите негови обврски.

Финансиските обврски се класифицирани како обврски спрема добавувачите, останати обврски и субординирани обврски.

Обврски спрема добавувачите и останати обврски

Обврските спрема добавувачи и другите обврски се прикажани според нивната номинална вредност.

Обврски за настанати пријавени штети

Овие обврски се признаваат врз основа на проценетиот конечен трошок за подмирување на штетата.

Депризнавање на финансиски обврски

Друштвото ги депризнава финансиските обврски единствено кога нејзините обврски се извршени, откажани или застарени.

3.15 Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти ги сочинуваат паричните средства во благајна, депозити по видување како и високоликвидните хартии од вредност со оригинален рок на доспевање пократок од три месеци, кај кои постои незначителен ризик од промените во нивната објективна вредност.

3.16 Акционерски капитал

Обични акции

Обичните акции се класификувани како капитал. Трошоците директно поврзани со издавање на инструменти на главнина се признаваат како намалување на почетното мерење на инструментот на главнина.

Откуп на сопствени акции

Кога Друштвото откупува сопствени акции, износот на платениот надомест, вклучувајќи ги и директните зависни трошоци, се признаваат како промени во капиталот.

Откупените акции се класифицираат како сопствени акции и претставуваат одбитна ставка од вкупниот капитал. Кога сопствените акции последователно се продадени, добиениот износ се признава како зголемување во капиталот, и вишокот или кусокот од трансакцијата се пренесува на/од премија од акции.

Резерви

Резервите кои се состојат од задолжителни и ревалоризациони резерви се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Друштвото.

Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврски во периодот кога се објавени.

3.17 Нетирање

Средствата, обврските, приходите и расходите се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиската состојба, односно извештајот за сеопфатната добивка само кога Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи, и кога тоа е дозволено со стандардите и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

3.18 Трансакции со поврзани страни

Согласно Законот за супервизија на осигурување поврзани лица се сметаат две или повеќе правни и физички лица кои се меѓусебно поврзани на следните начини:

- а) управувачко или капитално, или на кој било друг начин, при што тие заедно ја определуваат нивната деловна политика или работат во координација едни со други за да обезбедат вообичаени комерцијални предности;
- б) кога едно лице значително влијае на донесувањето на финансиски и деловни одлуки на другото лице;
- в) работењето или резултатите од работењето на едното лице значително влијаат врз работењето на другото лице. Лицата се поврзани и на тој начин што едно правно или физичко лице има учество во друго правно лице.

Поврзани лица вклучуваат:

- а) членови на потесно семејство;
- б) членови на орган на управување, надзорен орган или прокуррист, како и членови на нивното потесно семејство;
- в) лица вработени врз база на договор за работа со посебни услови, како и членови на нивното потесно семејство;
- г) на начин што едно лице, односно лица кои се сметаат за поврзани лица заедно директно или индиректно имаат учество во друго лице;
- д) на начин што во двете лица учество има исто лице, односно лица кои се сметаат за поврзани.

4. КРИТИЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Презентацијата на финансиските извештаи, бара од Раководството на Друштвото да користи најдобро можни проценки и разумни претпоставки, кои имаат ефект на презентираниите вредности на средствата и обврските, обелоденувањето на потенцијалните побарувања и обврски на денот на составувањето на финансиските извештаи, како и на приходите и расходите во текот на периодот на известувањето. Овие проценки и претпоставки се засновани на информации кои се расположливи на денот на составување на финансиските извештаи. Подолу се наведени клучните претпоставки што се однесуваат на иднината и други извори на несигурност при вршење на проценките на крајот на периодот на известување, коишто ги зголемуваат ризиците за значајни прилагодувања на сметководствената вредност на средствата и обврските.

Проценка на настанати, пријавени и неисплатени штети

Секоја пријавена штета се проценува поединечно од страна на Друштвото земајќи ги во предвид околностите при настанување на штетата, достапните информации и искуството на Друштвото за големината и износот на сличните штети. Проценките на резервациите за овие штети базираат на информациите кои се достапни во моментот на проценката, меѓутоа конечната обврска по штетите може да варира како резултат на дополнителни промени на расположливите информации кои настанале од моментот на проценката до моментот на конечната исплата и ликвидирање на штетата.

Проценка на резервациите за настанати непријавени штети

Резервациите за настанати непријавени штети се прават со примена на Chain-Ladder методата и со примена на други методи превземени од искуството на Групацијата за ваков тип на проценки. Износите за проценетите настанати непријавени штети може да се разликуваат во однос на пријавените штети во наредниот период.

Исправка на вредноста на побарувањата

Исправката на вредноста за сомнителни и спорни побарувања се пресметува врз основа на проценетите загуби како резултат на неможноста купувачите да ги исполнат своите обврски, применувајќи релевантни одлуки на Раководството. При утврдување на адекватноста на исправката на вредноста за сомнителни и спорни побарувања, проценката е заснована на старосна анализа на побарувањата за премии, историските отписи, кредитните способности на клиентите и промените во условите на продажба. Ова вклучува и претпоставки за идното однесување на клиентите и соодветните идни наплати од нив. Раководството на Друштвото верува дека не е потребна дополнителна исправка.

Објективна вредност

Во Република Северна Македонија не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на побарувањата како и на другите финансиски средства и обврски со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации. Како резултат на ова објективната вредност не може веродостојно да се одреди во отсуство на активен пазар. Мислење на Раководството е дека, обелоденетите сметководствени вредности се валидни, во однос на тековните услови на пазарот.

Обврски спрема Националното Биро за Осигурување

Во согласност со Законот за супервизија на осигурувањето, Друштвото, како и останатите осигурителни друштва кои се вклучени на пазарот на осигурување на моторни возила, има обврска кон Националното Биро за Осигурување во поглед на штетите кои произлегуваат од моторни возила, причинети од непознати сторители или неосигурани возила. Исто така, во случај на ликвидирање на било кое од осигурителните друштва кои се вклучени на пазарот на осигурување на моторни возила, Друштвото заедно со останатите друштва е обврзано да учествува со свое учество во неисплатените штети кои произлегуваат од моторни возила.

Корисен век на средствата

Одредувањето на корисниот век на средствата се заснова на искуството за слични такви средства, како и очекуваниот технолошки развој и промени во пошироката економија, индустриските фактори или локалните пазари. Соодветноста на проценките на корисните векови на средствата редовно се прегледуваат за значајни промени во употребените претпоставки.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Софтвер
Набавна вредност	
На 01 јануари 2022	10.875.606
Зголемување	831.871
На 31 Декември 2022	11.707.477
На 01 јануари 2023	11.707.477
Зголемување	370.518
На 31 Декември 2023	12.077.995
Акумулирана депрецијација	
На 01 јануари 2022	9.059.939
Депрецијација за годината	1.138.013
На 31 Декември 2022	10.197.952
На 01 јануари 2023	10.197.952
Депрецијација за годината	664.202
На 31 Декември 2023	10.862.154
Нето евидентирана вредност	
На 01 јануари 2022	1.815.667
На 31 Декември 2022	1.509.525
На 31 Декември 2023	1.215.841

Залог врз нематеријални средства

На 31 декември 2023 и 2022 година, Друштвото нема дадено нематеријални средства под залог и истите во целост се користат за вршење на дејност на Друштвото.

6. ВЛОЖУВАЊА

6.1 Вложувања во заеднички контролирани ентитети

На 31 декември 2023 година, вложувањата во заеднички контролирани ентитети во износ од 16.268.790 денари (2022: 12.093.470 денари) се однесуваат на основачки удел во Национално Биро за Осигурување во согласност со барањата на Законот за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија. Националното Биро за Осигурување е непрофитна организација основана од страна на сите домашни осигурителни компании чија цел е да го заштити интересот на нејзините членови при меѓународно осигурување на моторни возила и да ги претставува членовите пред меѓународните осигурителни компании. Вложувањата во заеднички контролирани ентитети претставуваат вложени каматоносни депозити кои се чуваат на посебни сметки во банки. Националното Биро за Осигурување е обврзано да не ги вложува и да го врати депозитот на секој член при престанување на неговото работење со осигурување на моторни возила.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

7. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА

	2023	2022
Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (нето вредност)	48.459.453	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба	461.230.667	432.558.335
Финансиски вложувања за тргување	72.473.701	86.307.346
Депозити, заеми и останати пласмани	74.000.000	74.000.000
Вкупно	656.163.821	592.865.681

7.1 Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување

	2023	2022
Државни записи со рок на достасување до една година	50.000.000	-
Акумулирана амортизација	(1.540.547)	-
Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	48.459.453	-
Котирани	-	-
Некотирани	48.459.453	-
Вкупно	48.459.453	-

На 31 декември 2023 година Друштвото има финансиски вложувања чувани до достасување во државни записи со рок на доспевање до 1 година (2022: нема) и каматни стапки од 4,25% (2022: нема).

7.2 Финансиски вложувања расположливи за продажба

	2023	2022
Државни обврзници со рок на достасување над една година	461.230.667	432.558.335
Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	461.230.667	432.558.335
Котирани	-	-
Некотирани	461.230.667	432.558.335
Вкупно	461.230.667	432.558.335

На 31 декември 2023 година Друштвото има финансиски вложувања расположливи за продажба во државни обврзници, со рок на доспевање од 7 до 30 години, (2022: 432.558.335) и каматни стапки од 1,625% до 5,9% (2022: од 1,625% до 4,1%).

7.3 Финансиски вложувања за тргување

Со состојба на 31 декември 2023 година, финансиските вложувања за тргување се состојат од вложувања во удели во инвестициски фондови. Нивната објективна вредност со состојба на 31 декември 2023 година изнесуваше 72.473.701 денари (2022: 86.307.346 денари) усогласена според вредноста на нето имотот по удел на Фондовите на тој датум.

Во текот на 2023 година, Друштвото од промена на објективната вредност на вложувањата кои се чуваат за тргување, оствари приход во вкупен износ од 3.059.120 денари (2022: 742.305 денари). (белешка 18). Во текот на 2023 година друштвото има остварено приход од реализирана продажба на удели во отворени инвестиски фондови износ 415.489 денари (2022: 115.530 денари).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

7.4 Депозити, заеми и останати пласмани

	2023	2022
Орочени депозити во домашни банки (во денари)	74.000.000	74.000.000
Останати пласмани	-	-
Вкупно	74.000.000	74.000.000

На 31 декември 2023 година Друштвото има вложувања во депозити во домашни банки кои имаат рок на доспевање од 36 месеци (2022: до 36 месеци) и каматни стапки од 1,0% до 3,5% (2022: 1,0% до 1,8%).

8. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

	2023	2022
Бруто резерва за преносна премија		
Состојба на 01 Јануари	2.229.422	-
Движење во тековна година (Белешка 17)	533.038	2.229.422
Состојба на 31 Декември (Белешка 14)	2.762.460	2.229.422
Бруто резерви за штети		
Состојба на 01 јануари	260.668.953	260.790.603
Движење во тековна година (Белешка 21)	(198.034.861)	(121.650)
Состојба на 31 Декември (Белешка 14)	62.634.092	260.668.953
Дел за реосигурување во бруто технички резерви (Белешка 14)	65.396.552	262.898.375

9. ПОБАРУВАЊА

Побарувањата се прикажани во бруто износ намалени за исправката на вредноста на побарувањата од договори за осигурување во согласност со Правилникот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси и измените и дополнувањата, донесени од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

	2023	2022
Побарувања од непосредни работи во осигурување	110.206.652	77.816.938
Исправка на вредност	(33.370.262)	(30.281.655)
	76.836.390	47.535.283
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	22.356.159	17.812.893
Исправка на вредност	(16.213.750)	(14.949.073)
	6.142.409	2.863.820
Побарувања за финансиски вложувања	7.905.297	6.671.944
Останати побарувања	35.062.097	3.664.244
Исправка на вредност	(2.397.501)	(2.002.742)
	32.664.596	1.661.502
Вкупно	123.548.692	58.732.549

9.1 Побарувања од непосредни работи во осигурувањето

	2023	2022
Побарувања од осигуреници	110.206.652	77.816.938
Исправка на вредност на побарувања од осигуреници	(33.370.262)	(30.281.655)
	76.836.390	47.535.283

На 31 декември 2023 година, Друштвото изврши проценка на наплатливоста на салдото на побарувања на премија од осигуреници, врз чија основа изврши отпис поради ненаплатливост на истите во износ од 6.249.211 денари (2022: 2.466.295 денари).

Анализата на старосната структура на побарувања од осигуреници со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
Недоспеани побарувања	21.487.060	11.860.090
	21.487.060	11.860.090
Доспеани побарувања		
до 30 дена	21.340.244	18.236.393
31-60 дена	15.038.812	8.526.552
61-120 дена	20.447.595	6.566.685
121-270 дена	11.174.703	9.342.435
270-365 дена	3.067.967	2.262.406
над 365 дена	17.650.271	21.022.377
Доспеани побарувања	88.719.592	65.956.848
Исправка на вредност на побарувања од осигуреници	(33.370.262)	(30.281.655)
Вкупно	76.836.390	47.535.283

Движењето на сметката на исправка на вредност на побарувања од осигуреници за 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари	30.281.655	25.383.074
Дополнителна исправка за годината (Белешка 25)	15.265.556	13.195.159
Ослободување на исправка за годината (Белешка 25)	(5.927.738)	(5.830.283)
Отпис на побарувања	(6.249.211)	(2.466.295)
На 31 декември	33.370.262	30.281.655

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

9.2 Останати побарувања

	2023	2022
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	22.356.159	17.812.893
Исправка на вредност	(16.213.750)	(14.949.073)
	6.142.409	2.863.820
Побарувања за финансиски вложувања	7.905.297	6.671.944
Останати побарувања	35.062.097	3.664.244
Исправка на вредност	(2.397.501)	(2.002.742)
	32.664.596	1.661.502
Вкупно	46.712.302	11.197.266

Во текот на 2023 година, Друштвото изврши проценка на наплатливоста на салдото на регресни побарувања, врз чија основа не изврши отпис поради ненаплатливост на истите (2022: - денари).

Движењето на сметката на исправка на вредност на останати побарувања во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари	16.951.815	17.189.182
Дополнителна исправка за годината (Белешка 26)	1.774.281	915.322
Ослободување на исправка за годината (Белешка 26)	(114.845)	(1.152.889)
Отпис на побарувања	-	-
На 31 декември	18.611.251	16.951.815

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

10. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ)

	Опрема и канцелари ски мебел	Компјутери	Моторни возила	Останати средства	Мат.сред. под фин.лизи.	Вкупно
Набавна вредност						
На 01 јануари 2022	3.057.580	4.592.104	2.710.548	2.318.254	1.847.228	14.525.713
Зголемување	52.992	37.430	-	-	-	90.422
Расходување	-	-	-	-	-	-
На 31 Декември 2022	3.110.572	4.629.534	2.710.548	2.318.254	1.847.228	14.616.135
На 01 јануари 2023	3.110.572	4.629.534	2.710.548	2.318.254	1.847.228	14.616.135
Зголемување	1.370.572	580.517	-	-	-	1.951.089
Продажби и расходување	1.349.495	690.435	-	708.153	-	2.748.084
На 31 Декември 2023	3.131.649	4.519.615	2.710.548	1.610.100	1.847.228	13.819.140
Акумулирана амортизација						
На 01 јануари 2022	2.897.863	3.552.724	2.710.548	889.099	1.847.228	11.897.462
Амортизација за годината	105.638	316.489	-	38.543	-	460.670
Расходување	-	-	-	-	-	-
На 31 Декември 2022	3.003.501	3.869.213	2.710.548	927.642	1.847.228	12.358.132
На 01 јануари 2023	3.003.501	3.869.213	2.710.548	927.642	1.847.228	12.358.132
Амортизација за годината	53.337	350.222	-	26.579	-	430.138
Продажби и расходување	1.349.495	690.435	-	708.153	-	2.748.084
На 31 Декември 2023	1.707.342	3.528.999	2.710.548	246.068	1.847.228	10.040.186
Нето евидентирана вредност						
На 01 јануари 2022	159.717	1.039.380	-	1.429.155	-	2.628.252
На 31 Декември 2022	107.071	760.321	-	1.390.612	-	2.258.004
На 31 Декември 2023	1.424.306	990.616	-	1.364.033	-	3.778.955

Залог врз опрема

На 31 декември 2023 и 2022 година, Друштвото нема дадена опрема и возила под залог и истите во целост се користат за вршење на дејноста на Друштвото.

11. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	2023	2022
Парични средства во банка	11.821.536	15.547.119
Благајна	-	-
Вкупно	11.821.536	15.547.119

12. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА

	2023	2022
Одложени трошоци за премија-стекнување (Белешка 22)	83.543.889	52.816.849
Останати одложени трошоци	5.120.282	14.442
Вкупно	88.664.171	52.831.291

Согласно законските измени, Друштвото ги одложува само директните трошоци (трошоци за провизија, вариабилниот дел на бруто плати за вработени во внатрешната продажна мрежа и трошоците за печатење на полиси за осигурување) кои можат непосредно да се поврзуваат со конкретни полиси и кои не би настанале доколку не се склучат полиси на осигурување.

13. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ**13.1 ЗАПИШАН КАПИТАЛ**

На 31 декември 2023 година акционерскиот капитал на Друштвото се состои од 8.359 (2022: 8.359) обични акции со номинална вредност од 1,000 ЕУР по акција, односно 513.701.748 денари. Секоја акција има право на еден глас, на дел од добивката (дивиденда) и право на исплата од ликвидационата, односно стечајната маса. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година акционерската структура на Друштвото е како што следи:

	% од акциите со право на глас			
	100%			
	100%			
GRAZER WECHSELSEITIGE VERSICHERUNG GRAZ AUSTRIA	100%			
	2023	Бр.на акции 2022	Запишан капитал во денари 2023 2022	
Состојба на 1 јануари	8.359	7.359	531.701.748	452.051.748
Запишани акции во текот на годината	-	1.000	-	61.650.000
Состојба на 31 декември	8.359	8.359	531.701.748	531.701.748

13.2 ЗАКОНСКИ РЕЗЕРВИ**Резерви за сигурност**

Во согласност со Законот за супервизија во осигурувањето, Друштвото е должно да издвојува во резервите за сигурност најмалку една третина од остварената добивка во годината (доколку добивката не се користи за покривање на загуби од предходни години). Кога овие резерви ќе надминат 50% од остварената просечна премија во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексит на пораст на цените на мало, Друштвото не е должно да издвојува од добивката за резервите за сигурност.

Резервите за сигурност се наменети за покривање на обврските од договорите за осигурување во подлог временски период.

Со состојба на 31 декември 2023 година, резервите за сигурност изнесуваат 40.585.544 денари (2022: 40.585.544 денари).

Општа Резерва

Во согласност со локалната законска регулатива, Друштвото до 31 декември 2011 беше обврзано секоја година да издвојува задолжителна општа резерва, која се формира со одземање на 15% од нето добивката. Издвојувањето се врши се до моментот додека резервата не достигне износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. До достигнување на законскиот минимум, оваа резерва може да се користи само за покривање на загубата, а кога ќе го надмине предвидениот минимум, вишокот може да се користи за исплата на дивиденди.

Согласно измените и дополнувањата на Законот за супервизија од 2011 година, се укинува обврската на Друштвото да пресметува и издвојува задолжителна општа резерва согласно Законот за трговски друштва.

Со состојбата на 31 декември 2023, општата резерва изнесува 10.414.284 денари (2022: 10.414.284 денари).

Дивиденда

Во текот на 2023 година, Друштвото не исплати дивиденда (2022: нема).

13.3 СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ

Со состојба на 31 декември 2023 година, нема евидентирано субординирани обврски, (2022: нема).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

14. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година, бруто техничките резерви на Друштвото се состојат од следниве видови резерви: бруто резерви за преносни премии, резерви за штети и бруто еквализациони резерви.

	2023			2022		
	Бруто	Реосигурување (Белешка 8)	Нето	Бруто	Реосигурување (Белешка 8)	Нето
Настанати, пријавени штети	204.813.776	(38.582.793)	166.230.983	270.380.623	(116.493.459)	153.887.164
Настанати, но непријавени штети	115.713.158	(24.051.298)	91.661.860	227.255.982	(144.175.494)	83.080.488
Бруто еквализациона резерва	-	-	-	-	-	-
Преносна премија	279.377.939	(2.762.460)	276.615.479	190.992.348	(2.229.422)	188.762.926
Состојба на 31 декември	599.904.873	(65.396.552)	534.508.322	688.628.953	(262.898.375)	425.730.578

Резерви за штети

	2023			2022		
	Бруто	Реосигурување (Белешка 8)	Нето	Бруто	Реосигурување (Белешка 8)	Нето
Состојба на 01 јануари	497.636.605	(260.668.953)	236.967.652	486.442.943	(260.790.603)	225.652.340
Резерви за настанати, пријавени штети (белешка 21)	(65.566.845)	77.910.665	12.343.820	132.876.350	(33.832.270)	99.044.080
Резерви за настанати, но непријавени штети (белешка 21)	(111.542.826)	120.124.196	8.581.370	(121.682.688)	33.953.920	(87.728.768)
Останати технички резерви за неистечен ризик	-	-	-	-	-	-
Еквализациона резерва	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	320.526.934	-62.634.092	257.892.842	497.636.605	(260.668.953)	236.967.652

Преносна премија

	2023			2022		
	Бруто	Реосигурување (Белешка 8)	Нето	Бруто	Реосигурување (Белешка 8)	Нето
Состојба на 01 јануари	190.992.348	(2.229.422)	188.762.926	159.185.908	-	159.185.908
Полисирана премија во тековна година (Белешка 17)	527.826.632	(26.537.377)	501.289.255	359.125.334	(17.177.596)	341.947.738
Заработената премија во тековната година	(439.441.041)	26.004.339	(413.436.702)	(327.318.894)	14.948.174	(312.370.720)
Состојба на 31 декември	279.377.939	(2.762.460)	276.615.479	190.992.348	(2.229.422)	188.762.926

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Бруто технички резерви (продолжува)

Настанатите, пријавени и неисплатени штети по класи на осигурување се прикажани во следната табела:

	2023	2022
Автоодговорност	144.599.231	115.128.292
Каско	4.441.938	3.654.144
Имот	681.018	548.782
Незгода	2.108.102	3.174.519
Зелена карта	51.107.445	146.342.471
Здравствено патничко осигурување	1.742.332	1.532.415
Одговорност	133.710	-
Вкупно	204.813.776	270.380.623

Настанати, но непријавени штети по класи на осигурување се прикажани во следната табела:

	2023	2022
Автоодговорност	86.190.431	71.081.017
Каско	230.033	153.102
Имот	50.488	50.670
Незгода	3.228.004	2.543.351
Зелена карта	25.214.078	153.125.739
Здравствено патничко осигурување	708.909	175.875
Одговорност	94.214	126.228
Вкупно	115.713.158	227.255.982

Преносната премија по класи на осигурување е прикажана во следната табела:

	2023	2022
Автоодговорност	203.005.506	142.368.300
Зелена карта	47.815.022	30.156.300
Гранични полиси	311.222	59
Здравствено патничко осигурување	810.436	486.527
ЦМР	28.628	-
Каско	-	6.436.255
Осигурување на имот	10.204.525	2.628.987
Одговорност	3.122.074	227.288
Стока во транспорт	268.414	-
Лична незгода	-	8.688.632
Вкупно	279.377.939	190.992.348

Бруто еквализациона резерва

Еквализационата резерва претставува дополнителна резерва за штети по договори за осигурување. Еквализационата резерва се издвојува заради израмнување на нерамномерното настанување на штети, односно израмнување на каков било технички дефицит или натпросечен годишен коефициент на штети. Пресметката е направена врз основа на Правилник за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви.

Со состојбата на 31 декември 2023 година бруто еквализациона резерва изнесува нула (2022: нула).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Бруто технички резерви (продолжува)

Според правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви, за 2023 и 2022 година се вквалкуирани и резерви за индиректни трошоци за обработка на штети.

Во текот на 2023 год. Друштвото има издвоено Резерви за неистечени ризици во износ од 2.827.948 МКД (2022: 241.841 МКД).

15. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ

	2023	2022
Одложени даночни обврски	-	-
Тековни даночни обврски	1.212.287	830.803
Вкупно	1.212.287	830.803

Тековните даночни обврски претставуваат главно даноци за агентските провизии.

16. ОБВРСКИ

	2023	2022
Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	23.514.017	15.604.649
Останати обврски од непосредни работи на осигурување	34.844.106	30.338.515
Обврски по основ на финансиски лизинг	-	-
Останати обврски	13.342.841	13.218.762
Вкупно	71.700.964	59.161.926

Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување во износ од 23.514.017 денари (2022: 15.604.649 денари) се однесуваат на обврски кон реосигурителот GRACER VEKSELSAITIGE Graz Austria.

Останати обврски од непосредни работи на осигурување

	2023	2022
Обврски по основ на учество во Гарантен Фонд	4.175.320	650.519
Обврски за судски трошоци по основ на регрес од НО	252.531	178.827
Обврски по основ на провизија на друштва за застапување	155.428	-
Обврски по основ на провизија на застапници во осигурувањето	584.697	2.616.751
Обврски по основ на провизија на осигурително брокерски друштва	2.026.930	5.347.051
Обврски по основ на провизија на останати субјекти	6.189.627	5.603.820
Обврски по основ на противпожарен придонес	648.813	976.572
Обврски по основ на останати законски пропишани давачки	2.789.481	1.914.165
Обврски за примани аванси по основ на надомест на штети	18.021.279	13.050.810
Вкупно	34.844.106	30.338.515

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Обврски (продолжува)**Останати обврски**

	2023	2022
Обврски спрема вработените	4.637.608	4.089.340
Обврски спрема добавувачи во земја	780.025	534.816
Обврски спрема добавувачи во странство	2.099.028	280.954
Останати краткорочни обврски, други	5.826.180	395.491
Вкупно	13.342.841	5.300.601

17. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА)

Година што завршува на 31 декември 2023

	Бруто полисирана премија (Белешка 14)	Промена на преносната премија	Бруто полисирана премија предадена во реосигурување (Белешка 14)	Промена во бруто резервата за преносна премија – дел за реосигурување (Белешка 8)	Нето приходи од премија
Авто одговорност	368.177.406	60.637.205	17.013.481	-	290.526.720
Гранични полиси	2.430.282	311.163	-	-	2.119.119
Зелен картон	103.312.656	17.658.721	4.740.419	-	80.913.516
Здравствено осигурување	4.935.084	323.909	-	-	4.611.175
Осигурување на имот	5.627.489	493.089	4.783.477	533.038	883.961
Каско осигурување	18.370.107	3.768.270	-	-	14.601.837
Лични незгоди	24.325.215	5.123.480	-	-	19.201.735
ЦМР	48.894	28.628	-	-	20.266
Стока во транспорт	-	-	-	-	-
Одговорност	599.499	41.126	-	-	558.373
ВКУПНО	527.826.632	88.385.591	26.537.377	533.038	413.436.702

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Заработена премија (нето приходи од премија) (продолжува)

Година што завршува на 31 декември 2022

	Бруто полисирана премија (Белешка 14)	Промена на преносната премија	Бруто полисирана премија предадена во реосигурување (Белешка 14)	Промена во бруто резервата за преносна премија – дел за реосигурување (Белешка 8)	Нето приходи од премија
Авто одговорност	258.366.792	19.889.020	10.390.927	-	228.086.845
Гранични полиси	-	(131.819)	-	-	131.819
Зелен картон	65.570.727	8.085.020	2.632.815	-	54.852.892
Здравствено осигурување	2.932.966	53.379	-	-	2.879.587
Осигурување на имот	4.765.194	349.993	4.153.854	2.229.422	2.490.769
Каско осигурување	11.126.176	2.218.394	-	-	8.907.782
Лични незгоди	15.876.567	1.376.381	-	-	14.500.186
ЦМР	-	8.945	-	-	(8.945)
Стока во транспорт	-	-	-	-	-
Одговорност	486.912	(42.873)	-	-	529.785
ВКУПНО	359.125.334	31.806.440	17.177.596	2.229.422	312.370.720

18. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	2023	2022
Приходи од камати		
Приходи од камати од дадени депозити	2.214.712	954.775
Приходи од камата од хартии од вредност	13.415.691	11.092.589
Приходи од вложени средства во Гарантен Фонд	266.065	130.151
	15.896.468	12.177.515
Позитивни курсни разлики		
Позитивни курсни разлики	1.055.129	421.922
	1.055.129	421.922
Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност) (белешка 7.3)	3.059.120	742.305
Зголемување на вредноста на вложувањата	2.691	2.713
Реализирани добивки (капитална добивка) од продажба на вложувања	415.489	115.530
	3.477.300	860.548
Вкупно	20.428.897	13.459.985

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

19. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2023	2022
Приходи од Гарантен Фонд по основ на надомест за обработка на штети од неосигурани и непознати моторни возила	313.650	458.175
Приходи од Гарантен Фонд по основ на реализирани регресни побарувања (вонсудски и судски)	3.071.378	1.971.880
Приходи од друштвата за осигурување по основ на надомест за обработка на услужни исплатени штети	454.286	523.286
Останати приходи	-	-
ВКУПНО	3.839.314	2.953.341

20. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	2023	2022
Приходи по основ на казни и надоместоци	572.173	567.070
Останати приходи	5.071.478	416.503
ВКУПНО	5.643.651	983.573

21. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ)

	Бруто		Реосигурување		Нето	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Настанати, исплатени штети во тековната година	349.752.659	117.869.320	(199.053.918)	(196.021)	150.698.741	117.673.299
Промени во резервите за штети (белешка 8, 14)	(177.109.671)	11.193.662	198.034.861	121.650	20.925.190	11.315.312
Приходи од регресни побарувања	(1.587.448)	(1.723.980)	-	-	(1.587.448)	(1.723.980)
Настанати штети (нето трошоци за штети)	171.055.540	127.339.002	(1.019.057)	(74.371)	170.036.483	127.264.631

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Настанати штети (нето трошоци за штети) (продолжува)

Следната табела ги прикажува трошоците за штети по класи на осигурување:

	2023					
	Бруто исплатени штети	Промени во бруто резервите за штети	Учество на реосигурителите во исплатени-те штети	Учество на реосигурителите во промените резервите за штети	Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	Вкупно
Автоодговорност	115.214.931	44.580.354	-	120.124.196	(1.587.448)	278.332.033
Гранични полиси	-	-	-	-	-	-
Зелен картон	215.267.397	(223.146.687)	(197.630.314)	77.506.118	-	(128.003.487)
Здравствено осигурување	1.806.324	739.950	-	-	-	2.546.274
Осигурување на имот	1.456.344	132.686	(1.423.604)	404.547	-	569.973
Каско осигурување	9.864.418	864.726	-	-	-	10.729.144
Лични незгоди	6.143.245	(381.764)	-	-	-	5.761.481
Одговорност	0	101.064	-	-	-	101.064
Вкупно	349.752.659	(177.109.671)	-199.053.918	198.034.861	(1.587.448)	170.036.483

	2022					
	Бруто исплатени штети	Промени во бруто резервите за штети	Учество на реосигурителите во исплатени-те штети	Учество на реосигурителите во промените резервите за штети	Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	Вкупно
Автоодговорност	97.075.550	6.094.879	(48.889)	702.251	(1.723.980)	102.099.811
Гранични полиси	-	-	-	-	-	-
Зелен картон	11.967.103	1.273.366	-	(266.620)	-	12.973.849
Здравствено осигурување	789.714	370.063	-	-	-	1.159.777
Осигурување на имот	533.937	373.445	(147.132)	(313.981)	-	446.269
Каско осигурување	4.810.440	1.318.451	-	-	-	6.128.891
Лични незгоди	2.605.549	1.885.690	-	-	-	4.491.239
Одговорност	87.027	(122.232)	-	-	-	-35.205
Вкупно	117.869.320	11.193.662	(196.021)	121.650	(1.723.980)	127.264.631

22. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО**22.1 Трошоци за стекнување**

	2023	2022
Провизија	153.656.818	94.058.713
Плати за вработени-продажба	30.521.887	28.617.278
Трошоци за маркетинг	-	-
Трошоци за печатење полиси	1.379.420	666.697
Промена во одложени трошоци за стекнување	(30.727.040)	(10.680.567)
Вкупно	154.831.085	112.662.121

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Нето трошоци за спроведување на осигурувањето (продолжува)
Трошоци за стекнување (продолжува)

Во продолжение е прикажана промената во одложените трошоци за стекнување за годините кои завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година:

	2023	2022
На 1 јануари	52.816.849	42.136.282
Промена на одложени трошоци за стекнување на полиси за осигурување	30.727.040	10.680.567
На 31 декември (Белешка 12)	83.543.889	52.816.849

22.2 Административни трошоци

	2023	2022
Трошоци за вработените	21.538.050	21.036.306
- плати за администрација и проценка и ликвидација	20.403.698	19.868.294
- останати трошоци за вработени	1.134.352	1.168.012
Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност	-	-
Трошоци за наемнини	10.827.742	9.795.260
Трошоци за банкарски услуги	1.131.950	899.575
Трошоци за телекомуникациски и транспортни услуги (ПТТ)	1.356.251	1.423.204
Трошоци за услуги за поправка и одржување	204.164	33.297
Трошоци за услуги за одржување на мрежата и ИТ	10.469.314	2.041.771
Трошоци за маркетинг и спонзорства	-	-
Трошоци за репрезентација	380.329	262.268
Трошоци за квалификации (обука)	491.710	511.165
Трошоци за преводи и нотеризации	73.746	277.219
Трошоци за останати услуги, адвокатски и техничка консултација	-	61.695
Амортизација на материјални и нематеријални средства	1.094.340	1.598.683
Трошоци за канцелариски и потрошен материјали	440.556	431.746
Трошоци за електрична енергија	1.262.479	1.807.263
Трошоци за претплата на весници и списанија	-	56.780
Трошоци за потрошено гориво	683.811	847.400
Трошоци за резервирања за пензиски планови, нето	223.864	(132.054)
Трошоци за надоместоци за службени патувања и патни трошоци	506.215	354.646
Трошоци по основ на надоместоци на членови на органи на управување	855.700	213.500
Трошоци за ревизија	363.998	535.237
Трошоци за даноци и придонеси - такси	671.213	938.367
Останати трошоци	2.095.253	2.552.793
Вкупно	54.670.685	45.546.121

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Трошоци за вработените

Трошоците за плата во Друштвото се евидентираат поделено, односно делот од платите во продажба се дел од трошоците за стекнување, додека платите за вработените во администрацијата и во процена и ликвидација на штети се прикажуваат како административни трошоци.

Обврските по основ на нето плати и придонеси на Друштвото се прикажани во вкупен износ.

	2023	2022
Нето плати	34.171.976	32.486.483
Придонеси	16.753.609	15.999.089
Останати трошоци за вработени	1.134.352	1.168.012
Вкупно	52.059.937	49.653.584

23. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	2023	2022
Трошоци од камати за субординиран заем	-	-
Негативни курсни разлики	1.187.152	977.710
Вредносно усогласување (нереализирани загуби сведување на објективна вредност)	473.970	-
Реализирани загуби од продажба на финансиски имот – капитална загуба	-	-
Останати трошоци од вложувања	296.727	399.329
Вкупно	1.957.849	1.377.039

24. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2023	2022
Трошоци за исплата на штети по основ на непознати и неосигурани моторни возила	7.750.511	7.094.025
Трошоци по основ на противпожарен придонес	7.230.530	4.926.121
Премиија предадена во реосигурување по основ на неосигурани и непознати моторни возила	234.938	238.920
Трошоци по основ на останати законски давачки	5.062.254	3.498.610
Трошоци по основ на финансирање на супервизорскиот орган	2.543.745	2.134.535
Трошоци по основ на финансирање на Националното биро за осигурување	3.050.361	2.055.438
Судски трошоци по основ регрес на НО	803.907	724.073
Вкупно	26.676.246	20.671.722

25. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА

	2023	2022
Дополнителна исправка на побарувањата од непосредни работи во осигурување (белешка 9)	15.265.556	13.195.159
(Ослободување на исправка) на побарувања од непосредни работи во осигурување (белешка 9)	(5.927.738)	(5.830.283)
Вкупно	9.337.818	7.364.876

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

26. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА

	2023	2022
Загуби поради обезвреднување на останатите побарувања, освен побарувања по основ на премија за осигурување (Белешка 9)	1.659.436	(237.567)
Останати расходи	2.581.288	1.332.868
	4.240.724	1.095.301

27. ДАНОЧЕН РАСХОД

	2023	2022
Тековен даночен трошок (данок на добивка)	-	-
Одложен данок на добивка	-	-
	-	-

Во продолжение е усогласувањето на вкупниот даночен расход со билансот на успех за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година:

	2023	2022
(Загуба)/Добивка пред оданочување	23.215.548	15.165.492
Неодбитни трошоци за даночни цели	1.514.306	1.448.573
Даночна основица	24.729.854	16.614.065
Намалување на даночна основица	(24.729.854)	(16.614.065)
Пресметан данок на добивка	-	-
Ефективна даночна стапка	-	-

Врз основа на член 77 и 80 од Законот за даночна постапка, и врз основа на член 19 од Законот за Данок на Добивка Друштвото по доставеното Барање за пренесување на остварената загуба намалена за непризнаените расходи за 2021 година, на 07.03.2022 година од Управа за Јавни Приходи е добиено Решение под бр. 27-596/3 за пренесување на искажаната загуба од 2021 година на терет на добивките за 2022, 2023, 2024, 2025 и 2026 година.

28. ЗАРАБОТКА/ЗАГУБА ПО АКЦИЈА

Основната заработка (загуба) по акција е пресметана така што нето добивката/загубата за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината:

	2023	2022
(Загуба)/Заработка која припаѓа на акционерите	23.215.548	15.165.492
Намалено за: дивиденди за приоритетните акции	-	-
Нето (загуба)/добивка која припаѓа на имателите на обични акции	23.215.548	15.165.492
Пондериран просечен број на обични акции	8.359	8.359
Основна (загуба)/заработка по акција (Денари по акција)	2.777	1.814

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Податоци за коефициент на штети, коефициент на трошоци и комбиниран коефициент – по класи на осигурување

Согласно Правилникот за минимални стандарди за пресметка на техничките резерви издаден од страна на Агенција за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија, Друштвото ги пресметува коефициентот на штети, коефициентот на трошоци и комбинираниот коефициент.

	2023	2022	2023	2022	2023	2022
	Коефициент на штети	Коефициент на штети	Коефициент на трошоци	Коефициент на трошоци	Бруто комбиниран коефициент	Бруто комбиниран коефициент
незгода	30,0%	31,0%	50,4%	50,4%	80,4%	81,4%
каско	73,5%	68,8%	51,0%	59,9%	124,5%	128,7%
карго	-	-	17,4%	21,3%	17,4%	21,3%
имот пожар	(13,3)%	(96,0)%	(125,4)%	(165,4)%	(138,7)%	(261,4)%
имот останато	-	-	34,0%	51,7%	34,0%	51,7%
АО	40,3%	40,5%	61,7%	60,5%	102,0%	101,0%
одговорност	9,3%	(1,3)%	19,2%	9,0%	28,5%	7,7%
здравствено патничко	55,2%	40,3%	0,2%	30,8%	55,0%	71,0%
Вкупно	41,1%	40,7%	60,4%	60,0%	101,5%	100,7%

29. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ ЛИЦА

Со состојбата на 31 декември 2023 и 2022 година трансакциите со поврзани лица во текот на 2023 и 2022 година биле како што следи:

2023	Матично друштво	Останати поврзани лица	Клучен раководен кадар	Вкупно
Вкупно средства	-	4.400	-	4.400
Побарувања	-	4.400	-	4.400
-Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	-	4.400	-	4.400
Вложувања	-	-	-	-
-Дадени депозити	-	-	-	-
Вонбилансна евиденција	-	-	-	-
-Гаранции и други облици на емство	-	-	-	-
Вкупно обврски	30.515.846	32.182	504.656	31.052.684
Обврски	30.515.846	32.182	504.656	31.052.684
-Обврски спрема друштва за осигурување по основ на премија за реосигурување	23.514.017	-	-	23.514.017
-Останати обврски (Белешка 13.3)	7.001.829	32.182	504.656	7.538.667
Вонбилансна евиденција	-	-	-	-
-Гаранции и други облици на емство	-	-	-	-
Вкупно приходи	200.671.792	99.781	-	200.771.573
Краткорочни користи за клучен раководен кадар	-	-	7.409.336	7.409.336
Вкупно расходи	36.356.839	5.334.440	7.409.336	49.100.615

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Трансакции со поврзани лица (продолжува)

2022	Матично друштво	Останати поврзани лица	Клучен раководен кадар	Вкупно
Вкупно средства	-	29.965	-	29.965
Побарувања	-	29.965	-	29.965
-Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	-	29.965	-	29.965
Вложувања	-	-	-	-
-Дадени депозити	-	-	-	-
Вонбилансна евиденција	-	-	-	-
-Гаранции и други облици на емство	-	-	-	-
Вкупно обврски	17.103.631	213.147	486.853	17.803.631
Обврски	17.103.631	213.147	486.853	17.803.631
-Обврски спрема друштва за осигурување по основ на премија за реосигурување	15.604.649	-	-	15.604.649
-Останати обврски (Белешка 13.3)	1.498.982	213.147	486.853	2.198.982
Вонбилансна евиденција	-	-	-	-
-Гаранции и други облици на емство	-	-	-	-
Вкупно приходи	1.526.816	62.596	-	1.589.412
Краткорочни користи за клучен раководен кадар	-	-	6.086.815	6.086.815
Вкупно расходи	18.924.423	5.145.585	6.086.815	30.156.823

*Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)*

30. ТРАНСАКЦИИ СО НАЦИОНАЛНО БИРО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

	2023	2022
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	16.268.790	12.093.470
Побарувања од Национално Биро за Осигурување	4.050.381	1.818.145
Обврски кон Национално Биро за Осигурување	4.427.851	829.346
Приходи од вложувања	266.065	130.151
Приходи за обработка на штети	313.650	458.178
Приходи од реализирани регресни побарувања	3.071.378	1.971.880
Трошоци	11.839.717	10.112.456

31. ПОТЕНЦИЈАЛНИ И ПРЕЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

Судски спорови

Друштвото дејствува во областа на осигурувањето и редовно ги следи значајните судски постапки кои произлегуваат од неговото редовно работење. Вкупниот износ на судски барања за исплата на штети изнесува 338.776.026 денари. Овие судски постапки се во тек, при што по овој основ, како сопствена проценка за исходот на истите, Друштвото издвојува резерви за судски спорови во износ од 36.605.335 денари кои се вклучени во резервите за штети. Исходот на овие судски барања во иднина е крајно неизвесен со оглед на должината на судските процеси и големата неизвесност во нивното решавање.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на раководството на Друштвото и на датумот на овие извештаи не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

32. УСОГЛАСЕНОСТ СО ЗАКОНСКАТА РЕГУЛАТИВА

На 31 декември 2023 година Друштвото ги исполнува барањата на Законот за супервизија на осигурување во врска со покривање на маргина на солвентност, пропишаните лимити за вложувањата на капиталот како и вложувањата на средствата кои ги покриваат техничките резерви.

Друштвото е усогласено со член 77 став 3 точка 2 од Законот за супервизија на осигурувањето за вредноста на капиталот во однос на Гарантниот фонд.

33. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ РИЗИК

Цели на управување со ризикот и политики за намалување на ризикот од осигурување

Управувањето со ризикот од осигурување е клучен за работењето на Друштвото. Целта е да се одберат средства чии рокови и износи на доспевање ќе бидат усогласени со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по договорите за осигурување.

Осигурителната активност на Друштвото претставува покривање на штети на лица или правни субјекти – осигуреници на Друштвото, што произлегуваат од осигурени настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и обемот на штетите што произлегуваат од договорите за осигурување.

Друштвото управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити на суми на осигурување, процедури за одобрување при прием на ризици во осигурување, ценовни тарифи, процедури за пријава, процена и решавање на штети и централизирано управување со реосигурувањето.

Политика на превземање ризик

Политиката на Друштвото при склучување договори за осигурување е постигнување дисперзија на ризикот, со што би се обезбедило избалансирано портфолио кое се базира на широко портфолио со исти или слични ризици во текот на повеќегодишен период, со што се изедначува резултатот, односно се ублажува променливоста на истиот.

Политиката на Друштвото за склучување на договори за осигурување е презентирана во годишниот план за работа, во кој се утврдени класите за осигурување, како и индустриските сектори во кои Друштвото е подготвено да превзема ризици. Сите договори за осигурување се по природа годишни и Друштвото има право да одбие обнова или продолжување на истите, а воедно има право на промена на условите на договорот при негово продолжување.

Политика на реосигурување

Друштвото реосигурува дел од договорите за осигурување со цел контрола на изложеноста кон штетни настани и со цел заштита на изворите на капитал.

Друштвото склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста на ризикот од осигурување. Иста така, Друштвото обезбедува и факултативно реосигурување за одредени специфични осигурени ризици. Факултативните договори претходно се одобруваат и трошоците по истите се следат на редовна основа.

Друштвото редовно ја следи финансиската состојба на реосигурувачите и периодично ги проверува договорите за реосигурување. Раководството на Друштвото ги определува минималните безбедносни критериуми за прифатливо реосигурување и следи дали при склучување на договорите за реосигурување истите се запазени. Исто така, раководството на Друштвото редовно ја следи успешноста на Програмата за реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со неповрзани реосигурувачи со цел контрола на изложеноста од загуби како резултат на настанување на еден штетен настан.

Усогласеност на средствата и обврските

Средствата кои ги покриваат техничките резерви се оние кои на Друштвото му служат за покривање на идни обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување и можните загуби во однос на оние ризици за кои Друштвото е должно да издвои средства за техничките резерви.

Законот за супервизија на осигурувањето пропишува одредени лимити во однос на политиката за усогласување на средствата и обврските на Друштвото.

Друштвото активно управува со својата финансиска позиција користејќи пристап со кој се балансира квалитетот, дисперзија, ликвидноста и повратот на вложувањата, земајќи ги во предвид лимитите одредени во Законот за супервизија на осигурувањето.

Во табелата во продолжение е презентирано усогласувањето на средствата со обврските согласно законските барања, во врска со средствата што ги покриваат техничките резерви:

	2023	2022
Средства		
Парични средства	11.821.536	15.547.119
Депозити во банки	74.000.000	74.000.000
Вложувања во хартии од вредност	419.981.878	432.558.335
Друг вид на вложување (до 10% од резерви на преносна премија)	-	-
Удели и акции на инвестициски фондови кои се регистрирани во РМ	72.473.701	86.307.346
	578.277.115	608.412.800
Обврски (нето технички резерви)		
Резерви за преносни премии нето од делот на реосигурители	276.615.479	188.762.926
Резерви за штети нето од делот на реосигурители	257.892.843	236.967.652
	534.508.322	425.730.578
Усогласеност на средства и обврски	43.768.793	182.682.222

Средствата кои ги покриваат техничките резерви се пресметани согласно Правилникот за видови и карактеристики на средствата кои ги покриваат техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва, како и детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно вреднување.

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, депозитите на осигурителното друштво во банки не смеат да надминат 60% од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви. Исто така вложувањата во обврзници и/или други хартии од вредност издадени и гарантирани од Република Северна Македонија не смеат да надминат 80% од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви. Понатаму, износот на пари и парични еквиваленти не смее да надминува 3% од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви, а износот на удели и акции на инвестициски фондови кои се регистрирани во Република Северна Македонија не смее да надминува 20%.

На 31 декември 2023 година паричните средства на друштвото изнесуваат 2,0% (2022:2,6%), депозитите во банки изнесуваат 12,8% (2022: 12,2%), обврзниците и државните записи изнесуваат 72,6% (2022: 71,1%), уделите и акциите на инвестициони фондови регистрирани во Република Северна Македонија изнесуваат 12.5% (2022: 14,2%), друг вид на вложувања (до 10% од резервите на преносна премија) со состојба на 31 декември 2023 нема (2022: нема), од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви. Друштвото на 31 декември 2023 година е усогласено со лимитот за дозволени вложувања согласно член 89 од Закон за Законот за супервизија на осигурувањето.

Усогласеност на средствата и обврските (продолжува)

Исто така, согласно регулативата, вкупните депозити на едно осигурително друштво во една банка не смеат да надминат 25% од средствата кои ги покриваат техничките резерви на Друштвото. На 31 декември 2023 година, Друштвото е усогласено со пропишаните коефициенти (на 31 декември 2022 година, Друштвото било услогласено).

Осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода)

Карактеристики

Во рамките на овој вид на осигурување се регулираат односите помеѓу осигурувачот и осигуреникот во случај на смрт од последици на несреќен случај, траен инвалидитет (инвалидитет) од последици на несреќен случај, повремена неспособност за работа (дневен надомест) и влошено здравје кое бара лекарска помош (трошоци за лекување).

Управување со ризикот

Основните ризици во оваа класа на осигурување се поврзани со дејноста на потенцијалните осигуреници, возраста, полот. Најголемиот ризик произлегува од самата природа на оваа класа на осигурување која што е непредвидлива и се случува неочекувано.

Настанот што предизвикува штета најчесто се случува ненадејно при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата може да биде пријавена со одложен рок, а нејзиното решавање ќе биде завршено по завршувањето на лекувањето и комплетирање на документацијата. Соодветно, осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода) се класифицира како долгорочно поради одложување на временските рокови.

Одговорност кон трети лица

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување од одговорност кон трети лица. Согласно овие договори надомест се исплатува за настанување на осигуран настан. Истиот може да биде од материјална или нематеријална природа. Периодот на решавање на материјалните штети е пократок во однос на периодот на решавање на нематеријалните штети поради самата природа на овој тип на штети.

Најголем дел од договорите за осигурување кај кои што е настаната материјална штета од одговорност кон трети лица не се предмет на значајна комплексност така што крајниот исход е помалку неизвесен. Кај нематеријалните штети времетраењето на процесот на исплата на штетата од датумот на пријавување на штета до датумот на решавање на истата зависи од повеќе фактори како што се природата на покритието и условите на полисата.

Управување со ризикот

Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност кон трети лица се прави главно преку изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

Главен ризик кај нематеријалните штети кои произлегуваат од договорите за осигурување од одговорност е трендот на судовите да одредуваат високо ниво на надомест што значајно варира помеѓу предмети и различни судови.

Имот

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на имот што се наоѓа на територијата на Република Северна Македонија. Договорите за осигурување на имот до одредени лимити го заштитуваат осигуреникот од загуба или штета на неговиот имот.

Настанот што предизвикува штета на градежни објекти или друг имот најчесто се случува ненадејно (како што е пожар или кражба) при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде брзо пријавена и може да биде решена без одлагање. Соодветно имотното осигурување се класификува како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Управување со ризикот

Главните ризици поврзани со овие договори е ризикот од осигурување, ризикот од дејствувањата на конкуренцијата и искуството со штети (вклучувајќи го и променливото настанување на природни непогоди).

Ризикот од овие осигурувања е Друштвото да го потцени ризикот кој го осигурува. Ризикот од секоја поодделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и карактеристиките на имотот. За осигурувањето на имот на физички лица се очекува голем број од имотите да бидат изложени на слични ризици. Меѓутоа, ова не важи за деловните објекти.

Голем број од деловните објекти претставуваат специфична комбинација на локација, вид на работење и воспоставени сигурносни мерки. Пресметката на премијата е пропорционална со ризикот овие полиси да бидат субјективни и со тоа и поризични.

Друштвото го реосигурува ризикот од штета е над утврдениот износ на самопридржај на Друштвото.

Каско осигурување на моторни возила

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на возила на територијата на Република Северна Македонија. Брзото плаќање го заштитува осигуреникот од загубата на вредноста на физичка штета на возилото и на имотот во моментот на случување на штетниот настан.

Управување со ризикот

Генерално гледано овие штети се помалку комплексни и е потребен пократок период за да се разрешат, така што тие носат умерен ризик. Друштвото редовно ги следи трендовите и соодветно реагира на промените на надоместот за овој вид на штети, судските парници и зачестеноста на пријавување на штети.

Зачестеноста на овие штети зависи од неповолните временски услови. Исто така тие зависат и од цената на горивото и економските активности, кои што влијаат на сообраќајните активности.

Туристичка помош

Карактеристики

Друштвото врз основа на договорот за осигурување, а во зависност од видот на осигурителното покритие, обезбедува услуги наведени во полисата, кои произлегуваат од осигурените случаи што ќе настанат во странство и се поврзани со патувањето во странство, и тоа здравствена помош и осигурување, помош при патување и осигурување, осигурување од незгода, осигурување на багаж, деловна помош и осигурување, отказ на патување, дополнително осигурување за ски пакет (со доплата на премија), дополнително осигурување од спортска незгода (со доплата на премија).

Управување со ризикот

Зачестеноста на овие штети директно е поврзано со патувањата на осигурените лица, а бројот на пријавени штети е поголем во летните месеци.

Настанот што предизвикува штета како причина за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде пријавена и може да биде решена без одлагање. Соодветно патничкото осигурување се класифицира како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Развој на штети

Рун офф анализа засебно за резервата за настанати и пријавени штети и резервата за настанати непријавени штети, како и на кумулативна основа, се прави во согласност со Правилникот за минимални стандарди за пресметка на технички резерви, кој стапи на сила на 01 јануари 2012 година.

Концентрација на ризикот од осигурување

Главен аспект на ризикот од осигурување со кој се соочува Друштвото е концентрацијата на ризик која може да постои доколку се случи одреден штетен настан кој би можел значително да влијае врз обврските на Друштвото. Ова може да произлезе од еден договор за осигурување или повеќе помали, но поврзани договори кои би можеле да предизвикаат значителни обврски за Друштвото. Важен аспект на концентрација на ризикот од осигурување е дека може да настане со кумулирање на ризиците од повеќе поодделни класи на осигурување.

Географска и секторска концентрација

Ризиците на кои е изложено Друштвото се лоцирани во Република Северна Македонија.

Раководството верува дека Друштвото не е изложено на значителна концентрација кон ниту една група на осигуреници од социјален, професионален, старосен или друг аспект.

Овие ризици се управуваат и преку склучување на договори за реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување, како што се – реосигурување на вишок на лимит за следните класи на осигурување: имот и одговорност кон трети лица како и целосно реосигурување за поединечни класи на осигурување кое обезбедува заштита од вкупниот ризик. Друштвото редовно ја следи програмата за реосигурување, како и трошоците и користите од истата.

Каматен ризик

Изложеноста на Друштвото на каматен ризик првенствено произлегува од портфолиото на вложувања во должнички хартии од вредност.

Обврските од договорите за осигурување се краткорочни и каматниот ризик се намалува преку вложување во должнички инструменти кои во најголем дел се со фиксна камата (државни записи).

Краткорочните обврски за осигурување и реосигурување не се директно чувствителни на пазарните каматни стапки бидејќи се некаматоносни.

Каматен ризик (продолжува)

На 31 Декември 2023 година

	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	Инструменти со фиксна каматна стапка					Некаматно- носни
			до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 5 години	над 5 години	
Средства	873.199.391	-	-	-	60.459.453	121.985.654	401.245.013	289.509.271
Должнички харт. од вредност чувани до доспевање	48.459.453	-	-	-	48.459.453	-	-	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба	461.230.667	-	-	-	-	59.985.654	401.245.013	-
Акции и удели во инвестициски фондови	72.473.701	-	-	-	-	-	-	72.473.701
Орочени депозити	74.000.000	-	-	-	12.000.000	62.000.000	-	-
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	16.268.790	-	-	-	-	-	-	16.268.790
Средства од реосигурување	65.396.552	-	-	-	-	-	-	65.396.552
Побарувања	123.548.692	-	-	-	-	-	-	123.548.692
Парични средства и парични еквиваленти	11.821.536	-	-	-	-	-	-	11.821.536
Обврски	(71.700.964)	-	-	-	-	-	-	(71.700.964)
Обврски	(71.700.964)	-	-	-	-	-	-	(71.700.964)
	81.498.427	-	-	-	60.459.453	121.985.654	401.245.013	217.808.307

Каматен ризик (продолжува)

На 31 Декември 2022 година

	Инструменти со фиксна каматна стапка							Некаматно-носни
	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 5 години	над 5 години	
Средства	942.137.194	18.500.000	-	-	-	55.500.000	432.558.335	435.578.859
Должнички хартии од вредност чувани до доспевање	-	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба	432.558.335	-	-	-	-	-	432.558.335	-
Акции и удели во инвестициски фондови	86.307.346	-	-	-	-	-	-	86.307.346
Орочени депозити	74.000.000	18.500.000	-	-	-	55.500.000	-	-
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	12.093.470	-	-	-	-	-	-	12.093.470
Средства од реосигурување	262.898.375	-	-	-	-	-	-	262.898.375
Побарувања	58.732.549	-	-	-	-	-	-	58.732.549
Парични средства и парични еквиваленти	15.547.119	-	-	-	-	-	-	15.547.119
Обврски	(59.161.926)	-	-	-	-	-	-	(59.161.926)
Обврски	(59.161.926)	-	-	-	-	-	-	(59.161.926)
	882.975.268	18.500.000	-	-	-	55.500.000	432.558.335	376.416.933

Каматен ризик (продолжува)

Анализа на сензитивноста на каматни стапки

Анализата на сензитивноста е одредена врз основа на изложеноста на Друштвото на промена на каматните стапки на финансиските инструменти на денот на билансот на состојба. Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото нема вложувања со променлива каматна стапка. Ефектот од промена на каматните стапки за 1000 основни поени, доколку останатите променливи се константни, на добивката пред оданочување на Друштвото за годината која завршува на 31 декември 2022 година изнесува 2022: 185.000 денари.

Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик, што претставува ризик договорната страна да не биде во можност да ги плати износите во целост во моментот на нивното доспевање. За да ја контролира изложеноста кон кредитниот ризик, Друштвото редовно врши кредитна проценка на финансиската состојба на овие странки.

Побарувања по основ на осигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога осигурениците нема да ги исполнат своите финансиски обврски што произлегуваат од договорите за осигурување. Изложеноста на Друштвото на кредитен ризик изнесува максимално до износот на сметководствената вредност на побарувањата по основ на премија и останатите побарувања. Побарувањата по основ на премии се од голем број на клиенти и се на нормална комерцијална основа, така што концентрацијата на кредитен ризик е минимална. Друштвото редовно ги следи побарувањата по основ на премии, со што изложеноста кон кредитен ризик е контролирана. Анализата на старосната структура на доспеаните побарувања од купувачите за неплатени премии е дадена Белешка 9.

Средства од реосигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик и преку средствата од реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители и концентрацијата на ризик се избегнува преку следењето на политиката на Друштвото преку поставените лимити кои се ревидираат секоја година. Раководството на Друштвото редовно прави оценка на кредитоспособноста на реосигурителите за да може да ја ажурира стратегијата за реосигурување.

Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање и расположливи за продажба

Друштвото е изложено на кредитен ризик кај хартиите од вредност кои се чуваат до доспевање и кај хартиите од вредност расположливи за продажба во однос на можната ненаплатливост од другите странки.

Сепак земајќи во предвид дека Друштвото вложува во обврзници, државни записи, удели во инвестициски фондови и орочени депозити во домашни банки, не се очекува овие вложувања да не се надоместат.

Кредитен ризик (продолжува)

Максимална изложеност на кредитен ризик

Максималната изложеност на Друштвото на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датумот на финансиските извештаи, кои се прикажани во следната табела:

во денари	2023	2022
Финансиски вложувања за тргување	72.473.701	86.307.346
Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување	48.459.453	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба	461.230.667	432.558.335
Орочени депозити	74.000.000	74.000.000
Вложувања во зеднички контролирани ентитети	16.268.790	12.093.470
Средства од реосигурување	65.396.552	262.898.375
Побарување од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	123.548.692	58.732.549
Парични средства и парични еквиваленти	11.821.536	15.547.119
	873.199.391	942.137.194

Валутен ризик

Друштвото е изложено на ризик во однос на ефектите на движењата на нивото на девизните курсеви кои се одразува врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Друштвото не користи финансиски инструменти за заштита од ризикот бидејќи ваквиот вид на инструменти не се во вообичаена употреба во Република Северна Македонија.

Во табелите подолу е прикажана изложеноста на Друштвото на валутен ризик.

31 декември 2023	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	Вкупно
Вкупно средства	496.325.175	376.874.216	-	-	873.199.391
Вложувања	345.591.944	326.840.667	-	-	672.432.611
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	15.363.003	50.033.549	-	-	65.396.552
Побарувања	123.548.692	-	-	-	123.548.692
Парични средства и парични еквиваленти	11.821.536	-	-	-	11.821.536
Вкупно обврски	(521.154.435)	(151.968.117)	-	-	(673.122.552)
Субординирани обврски	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	(473.549.802)	(126.355.072)	-	-	(599.904.874)
Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик	-	-	-	-	-
Останати резерви	(1.516.714)	-	-	-	(1.516.714)
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	(46.087.919)	(25.613.045)	-	-	(71.700.964)
Разлика - неусогласена валутна структура	(24.829.260)	224.906.099	-	-	200.076.839

31 декември 2022	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	Вкупно
Вкупно средства	392.634.996	549.502.198	-	-	942.137.194
Вложувања	303.120.816	301.838.335	-	-	604.959.151
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	15.234.512	247.663.863	-	-	262.898.375
Побарувања	58.732.549	-	-	-	58.732.549
Парични средства и парични еквиваленти	15.547.119	-	-	-	15.547.119
Вкупно обврски	(432.486.266)	(316.597.463)	-	-	(749.083.729)
Субординирани обврски	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	(389.160.743)	(299.468.210)	-	-	(688.628.953)
Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик	-	-	-	-	-
Останати резерви	(1.292.850)	-	-	-	(1.292.850)
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	(42.032.673)	(17.129.253)	-	-	(59.161.926)
Разлика - неусогласена валутна структура	(39.851.270)	232.904.735	-	-	193.053.465

Сензитивната анализа од промена на курсеви, односно зголемување или намалување за 10% на денарот во однос на странските валути за средствата и обврските на датумот на билансот на состојба изнесуваат за зголемување 10% 22.712.462 мкд (2022: 23.290.473 мкд), за намалување од 10% -22.712.462 мкд (2022: -23.290.473 мкд). Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

Ризик на ликвидност

Најголем ризик на ликвидност со кој се соочува Друштвото се дневните потреби од расположливи парични средства за исплата на обврските за штети од договорите за осигурување.

Друштвото поседува/одржува високо ниво на средства во секој момент, за исплата на доспеаните обврските за плаќање како и потенцијалните обврски за плаќање како што допеваат.

Анализата на доспеаноста на средствата и обврските според нивниот преостанат период до денот на нивната договорена доспеаност е како што следи (во денари):

31 декември 2023	до 1 година	1-3 години	3-5 години	5-10 години	над 10 години	Вкупно
Вкупно средства	349.968.724	62.000.000	56.315.654	-	404.915.013	873.199.391
Вложувања	149.201.944	62.000.000	56.315.654	-	404.915.013	672.432.611
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	65.396.552	-	-	-	-	65.396.552
Побарувања	123.548.692	-	-	-	-	123.548.692
Парични средства и парични еквиваленти	11.821.536	-	-	-	-	11.821.536
Вкупно обврски	673.122.552	-	-	-	-	673.122.552
Субординирано обврски	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик	599.904.874	-	-	-	-	599.904.874
Останати резерви	1.516.714	-	-	-	-	1.516.714
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	71.700.964	-	-	-	-	71.700.964
Разлика - неусогласена валутна структура	(323.153.828)	62.000.000	56.315.654	-	404.915.013	200.076.839

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжува)

Ризик на ликвидност (продолжува)

31 декември 2022	до 1 година	1-3 години	3-5 години	5-10 години	над 10 години	Вкупно
Вкупно средства	435.578.859	74.000.000	56.314.006	-	376.244.329	942.137.194
Вложувања	98.400.816	74.000.000	56.314.006	-	376.244.329	604.959.151
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	262.898.375	-	-	-	-	262.898.375
Побарувања	58.732.549	-	-	-	-	58.732.549
Парични средства и парични еквиваленти	15.547.119	-	-	-	-	15.547.119
Вкупно обврски	749.083.729	-	-	-	-	749.083.729
Субординирано обврски	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик	688.628.953	-	-	-	-	688.628.953
Останати резерви	1.292.850	-	-	-	-	1.292.850
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	59.161.926	-	-	-	-	59.161.926
Разлика - неусогласена валутна структура	(313.504.870)	74.000.000	56.314.006	-	376.244.329	193.053.465

Управување со капиталот

Агенцијата за супервизија на осигурувањето е главен регулатор кој ја следи адекватноста на капиталот на Друштвото во целина. Друштвото е под директна супервизија од страна на регулаторот.

Капитал на Друштвото

Капиталот на Друштвото согласно законските барања е составен од основен и дополнителен капитал и е пресметан на следниот начин:

При пресметка на основниот капитал на Друштвото се земаат предвид следните ставки:

- Уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции,
- Резерви на друштвото (законски и статутарни) кои не произлегуваат од договорите за осигурување,
- Пренесена нераспределена добивка,
- Нераспределена добивка од тековната година (по одбивање на даноците и останати придонеси, како и дивидендата предвидена за исплата), доколку износот на добивка е потврден од овластен ревизор.

Следните ставки претставуваат одбитни ставки при пресметка на основниот капитал на Друштвото за осигурување:

- Сопствени акции, доколку ги поседува Друштвото за осигурување,
- Долгорочни нематеријални средства,
- Пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година.

Друштвото за осигурување е должно во резервите на сигурност да издвои најмалку една третина од остварената добивка искажана во годишната сметка, ако добивката не се користи за покривање на загубите од претходните години, се додека резервите на сигурност на Друштвото не достигнат најмалку 50% од остварената просечна премија на осигурување во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка.

При пресметка на дополнителниот капитал на Друштвото за осигурување се земаат во предвид следниве ставки:

- уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- субординирани должнички инструменти;
- хартии од вредност со неопределен рок на доспевање.

При пресметка на капиталот на Друштвото, дополнителниот капитал се зема во износ не повеќе од 50% од основниот капитал.

При пресметка на капиталот на Друштвото за осигурување, износот на основниот и дополнителниот капитал ќе се намали за следниве ставки:

- Вложувања на Друштвото за осигурување во акции или субординирани должнички инструменти издадени од друго друштво за осигурување или друга финансиска институција кај кои Друштвото има удел од повеќе од 10%, како и други вложувања во тие субјекти, кои се вклучени во пресметката на капиталот на тие субјекти,

Капитал на Друштвото (продолжува)

- Вложувања на Друштво во акции или субординирани должнички инструменти, издадени од друштва за осигурување или финансиски институции освен оние наведени погоре, кои се во износ поголем од 10% од капиталот на друштвото за осигурување пресметан пред одбивање на ставките наведени погоре.

Гарантен фонд на Друштвото

Според барањата на Законот за супервизија на осигурувањето Гарантниот фонд не смее да биде понизок од една третина од потребното ниво на маргина на солвентност на Друштвото. Исто така, гарантниот фонд не смее да биде понизок од 3.000.000 евра доколку Друштвото врши работи на осигурување во сите класи на осигурување во групата на неживотно осигурување. Со состојба на 31 декември 2023 Друштвото е во согласност со овие законски барања и е над минимумот од 3.000.000 евра. Состојбата на вкупниот капитал со 31.12.2023 година изнесува 271.293.510 денари и е над нивото на Гарантен фонд за износ од 86.808.510 денари.

Потребна маргина на солвентност

Капиталот на друштвото за осигурување кое врши работи на неживотно осигурување и/или реосигурување во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност на друштвото за осигурување кое се пресметува со примена на методот - стапка на премија или методот – стапка на штети, во зависност од тоа кој ќе даде повисок резултат.

	2023	2022
Маргина на солвентност	47.504.397	64.535.057
Износ на гарантен капитал	271.293.510	247.782.336

Анализа на сензитивност

Друштвото го има проценето влијанието на промената на одредени клучни варијабли врз добивката за годината, капиталот и коефициентот на покриеност.

Споредбено со тековната позиција на капиталот, добивката за годината, капиталот, коефициентот на покриеност и солвентност со сопствениот капитал на 31 декември 2023 година и 31 декември 2022 година се презентирани во табелата подолу.

31 декември 2023	Добивка за годината	Капитал и резерви	Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриен.
Тековна позиција на капиталот	23.215.548	272.509.351	47.504.397	573,65%	
Принос од вложувања (+10%)	25.258.438	274.552.241	47.504.397	577,95%	4,30%
Принос од вложувања (-10%)	21.172.658	270.466.461	47.504.397	569,35%	(4,30%)
10% намалување на настанати штети	40.219.196	289.512.999	47.504.397	609,44%	35,79%
10% зголемување на настанати штети	6.211.900	255.505.703	47.504.397	537,86%	(35,79%)
5% намалување на админ трошоци и провизија за осигурување	33.690.637	282.984.440	47.504.397	595,70%	22,05%
5% зголемување на админ трошоци и провизија за осигурување	12.740.460	262.034.263	47.504.397	551,6%	(22,05%)
31 декември 2022	Добивка за годината	Капитал и резерви	Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриен.
Тековна позиција на капиталот	15.165.492	249.291.861	64.581.464	386,01%	
Принос од вложувања (+10%)	16.511.491	250.637.860	64.581.464	388,10%	2,08%
Принос од вложувања (-10%)	13.819.494	247.945.863	64.581.464	383,93%	(2,08%)
10% намалување на настанати штети	27.891.955	262.018.324	64.581.464	405,72%	19,71%
10% зголемување на настанати штети	2.439.029	236.565.398	64.581.464	366,31%	(19,71%)
5% намалување на админ трошоци и провизија за осигурување	23.075.904	257.202.273	64.581.464	398,26%	12,25%
5% зголемување на админ трошоци и провизија за осигурување	7.255.080	241.381.449	64.581.464	373,76%	(12,25%)

Анализа на сензитивност (продолжува)

Резултатите од сите симулации покажуваат добро ниво на капитализираност на Друштвото. Најзначајно влијание врз добивката за годината, капиталот и коефициентот на покриеност има потенцијалната промена на настанатите штети.

При извршувањето на овие анализи претпоставка е дека останатите фактори се константни, а се менува само една варијабла. Треба да се нагласи дека информациите презентирани во табелата погоре се подготвени со примена на детерминистички пристап, така што не постои корелација помеѓу клучните варијабли и анализата не може да се пренесе на нив.

Каде што се смета дека варијаблите се нематеријални, не е проценето влијанието на незначајните промени на овие варијабли, Одредени варијабли може да не бидат материјални во моментот, но доколку се промени нивото на материјалност на одредна варијабла, треба да се направи проценка на влијанието на таа варијабла во иднина.

Објективна вредност**Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност**

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во билансот на состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиски средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската позиција се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи:

2023 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	461.230.667	461.230.667
Финансиски вложувања за тргување	-	72.473.701	-	72.473.701
2022 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	432.558.335	432.558.335
Финансиски вложувања за тргување	-	86.307.346	-	86.307.346

Финансиските вложувања за тргување се состојат од вложувања во удели во инвестициски фондови. Евидентирани се по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена на датумот на известување.

Објективна вредност (продолжува)

Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективната вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Билансот на состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	2023	2023	2022	2022
	Вкупна евидентирани вредност	Вкупна објективна вредност	Вкупна евидентирани вредност	Вкупна објективна вредност
Средства				
Должнички хартии од вредност чувани до достасување	48.459.453	48.459.453	-	-
Орочени депозити	74.000.000	74.000.000	74.000.000	74.000.000
Вложувања во зеднички контролирани ентитети	16.268.790	16.268.790	12.093.470	12.093.470
Средства од реосигурување	65.396.552	65.396.552	262.898.375	262.898.375
Побарување од осигуреници останати побарувања од непосредни работи	123.548.692	123.548.692	58.732.549	58.732.549
Парични средства и парични еквиваленти	11.821.536	11.821.536	15.547.119	15.547.119
	339.495.023	339.495.023	423.271.513	423.271.513
Обврски				
Обврски	(71.700.964)	(71.700.964)	(59.161.926)	(59.161.926)
	(71.700.964)	(71.700.964)	(59.161.926)	(59.161.926)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжува)

Објективна вредност (продолжува)

Финансиски инструменти по категории

	Кредити и побарувања	Чувани до доспевање	Расположливи за продажба	Средства по обј. вре. преку добивки и загуби	Вкупно
31 декември 2023					
Средства според Извештајот за финансиска состојба					
Должнички хартии од вредност чувани до достасување	-	48.459.453	-	-	48.459.453
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	461.230.667	-	461.230.667
Акции и удели во инвестициски фондови	-	-	-	72.473.701	72.473.701
Орочени депозити	74.000.000	-	-	-	74.000.000
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	16.268.790	-	-	-	16.268.790
Средства од реосигурување	65.396.552	-	-	-	65.396.552
Побарувања	123.548.692	-	-	-	123.548.692
Парични средства и еквиваленти	11.821.536	-	-	-	11.821.536
	291.035.570	48.459.453	461.230.667	72.473.701	873.199.391

			Обврски по обј.вр.преку добивки и загуби	Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиска состојба					
Обврски			-	53.679.685	53.679.685
			-	53.679.685	53.679.685

	Кредити и побарувања	Чувани до доспевање	Расположливи за продажба	Средства по обј. вре. преку добивки и загуби	Вкупно
31 декември 2022					
Средства според Извештајот за финансиска состојба					
Должнички хартии од вредност чувани до достасување	-	-	-	-	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	432.558.335	-	432.558.335
Акции и удели во инвестициски фондови	-	-	-	86.307.346	86.307.346
Орочени депозити	74.000.000	-	-	-	74.000.000
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	12.093.470	-	-	-	12.093.470
Средства од реосигурување	262.898.375	-	-	-	262.898.375
Побарувања	58.732.549	-	-	-	58.732.549
Парични средства и еквиваленти	15.547.119	-	-	-	15.547.119
	432.271.513	-	432.558.335	86.307.346	942.137.194

			Обврски по обј.вр.преку добивки и загуби	Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиска состојба					
Обврски			-	59.161.926	59.161.926
			-	59.161.926	59.161.926

34. Настани по датумот на известување

По 31 декември 2023 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.